

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Водоп'янова Володимира Сергійовича
(ПІБ)
академічної групи 072-16-1
(шифр)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва програми)
на тему: «Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Крилова О.В.			
Рецензент	Бублик В.А.	відмінно		
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.			

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

_____ **О.В.Єрмошкіна**
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2020 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавра

студенту _____ **Водоп'янову В.С.** _____ академічної групи **072-16-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**
(код і назва спеціальності)

На тему: **«Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)»**
затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від __. __.20 р. № _____

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	04.05.2020- 07.05.2020
Розділ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	08.05.2020- 17.05.2020
Розділ 2	ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ»	18.05.2020- 26.05.2020
Розділ 3	ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ»	27.05.2020- 02.06.2020
ВИСНОВКИ		03.06.2020- 04.06.2020
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	05.06.2020- 07.06.2020

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Крилова О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **21.04.2020 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **08.06.2020 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Водоп'янов В.С.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Водопянов В.С. – Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2020.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження фінансового стану підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» та планування заходів, спрямованих на його покращення.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі розглянуті існуючі теоретико-методичні основи прогнозування та аналізу фінансового стану підприємств, визначено сутності фінансового стану підприємства та необхідності його проведення.

У другому розділі надана характеристика поточної діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість», проведено оцінку його фінансового стану та зроблені висновки щодо результативності та економічної доцільності функціонування підприємства.

В третьому розділі розроблені шляхи подальшого розвитку підприємства, обґрунтовано доцільність їх впровадження на підприємстві. Здійснено планування заходів покращення фінансового стану підприємства, розраховані прогнозні показники на основі факторного аналізу результатів діяльності підприємства.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВА КРИЗА, ЗБИТОК, РЕЗЕРВИ, ПРОГНОЗ.

ABSTRACT

Vodopyanov V.S. – Planning the activities to improve financial state of an enterprise (in terms of «Innovatsiyna promyslovist» Ltd) – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for the Bachelor's Degree in Specialty 072 «Finance, Banking and Insurance». – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2020.

The purpose of the qualification work is to investigate the financial condition of the enterprise «Innovatsiyna promyslovist» Ltd and to plan the activities aimed at its improvement.

The introduction outlines the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of qualification work, and defines the object and subject of study.

The first section examines the existing theoretical and methodological bases for forecasting and analyzing the financial condition of enterprises, defines the nature of the financial condition of the enterprise and the necessity of its carrying out.

In the second section, a description of the current activity of the «Innovatsiyna promyslovist» Ltd is given, an assessment of its financial condition is made, and conclusions are made regarding the efficiency and economic feasibility of the enterprise.

In the third section the ways of the further development of the enterprise are developed, the expediency of their introduction at the enterprise is substantiated. Planning of measures to improve the financial condition of the company is carried out, and forecast indicators are calculated based on factor analysis of the results of the enterprise.

FINANCIAL STATUS, FINANCIAL CRISIS, LOSSES, RESERVES,
FORECAST.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Теоретичні підходи визначення сутності фінансового стану підприємства	9
1.2. Підходи до проведення аналізу фінансового стану підприємства... ..	13
1.3. Методи прогнозування фінансового стану підприємства.....	23
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ».....	32
2.1. Характеристика підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість».....	32
2.2. Аналіз майнового стану підприємства.....	34
2.3. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.....	45
2.4. Оцінка фінансової незалежності та структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість».....	50
2.5. Аналіз результативності та економічної доцільності функціонування підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість».....	55
Висновки до розділу 2.....	58
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ».....	60
3.1. Шляхи покращення фінансового стану підприємства на основі врахування результатів його поточної діяльності.....	60
3.2. Планування заходів покращення фінансового стану підприємства на основі факторного аналізу результатів його діяльності... ..	62
3.3. Прогнозування впливу зміни структури капіталу підприємства на фінансовий результат діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість»... ..	69
Висновки до розділу 3.....	72

ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Актуальність теми. Основу фінансової системи будь-якої країни складають фінанси підприємства, оскільки саме вони формують найбільшу частину фінансових ресурсів держави в цілому. Будь-які зміни у сфері фінансів підприємств суттєво впливають на фінансову систему країни. В умовах динамічного та різнобічного розвитку суб'єктів господарювання в сфері ринкової економіки стає важливим і вкрай необхідним постійний аналіз фінансового стану підприємств. На основі проведення комплексного фінансового аналізу стає можливим вирішення багатьох питань: покращення майнового стану підприємства, пошук прихованих резервів, підвищення рентабельності та конкурентоспроможності підприємства, попередження кризових явищ фінансового стану та запобігання банкрутству. Велике значення при проведенні фінансового аналізу має вибір методів та методик оцінки фінансового стану підприємства, оскільки від якості аналізу та діагностики економічного стану підприємства, визначення стратегії розвитку залежить подальше функціонування організації. Саме тому, проведення аналізу фінансового стану підприємств є актуальним та потребує постійного удосконалення методичних підходів до його організації.

Вивченням проблем у сфері фінансового аналізу займались наступні науковці: Брунгільд С.А., Волкова Н.А., Зятковський І.В., Слободян Н.Г., Шеремет А.Д., Яцишин Н., Костирко Р.О., Лігоненко Л.О., Терещенко О.О., Поддєрьгін А.М.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження фінансового стану підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» та планування заходів, спрямованих на його покращення.

В рамках сформульованої мети було поставлено і вирішено ряд **завдань**:
– розкрито теоретичні основ визначення сутності фінансового аналізу;
вивчено та систематизовано методичні підходи до прогнозування фінансового стану підприємства

- здійснено оцінку фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість»;
- проведено пошук шляхів покращення фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» на основі отриманих результатів його поточного фінансового стану.

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення, що визначають економічні відносини щодо управління фінансовим станом підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань в роботі використовувалися загальні методи наукового пізнання, а саме економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії, узагальнення, економіко-статистичні, коефіцієнтів та інші.

Інформаційною базою роботи є навчальні посібники, періодичні видання, нормативно-правові акти, а також звітність бухгалтерського обліку за період 2017-2019 рр. ТОВ «Інноваційна промисловість».

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження та їхнє практичне значення доповідались на Студентській науково-практичній інтернет-конференції «Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації» 15-17 квітня 2020 року. Тема доповіді: «Прогнозування впливу зміни структури капіталу підприємства на фінансовий результат його діяльності».

Особистий внесок. Наукові висновки та рекомендації є результатом самостійно проведеного автором дослідження щодо аналізу фінансового стану підприємства та визначення шляхів його покращення.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Її загальний обсяг складає 84 сторінки комп'ютерного тексту, у тому числі 20 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел з 35 найменувань, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні підходи визначення сутності фінансового стану підприємства

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежать від його платоспроможності. Враховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1].

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають

усі ці види діяльності підприємства. Передовсім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції.

Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, а отже у виробничому процесі.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства [2, 3].

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Ефективність функціонування кожного підприємства залежить від відповідності управлінських рішень умовам дії ринкових механізмів, що постійно змінюються під впливом макроекономічних процесів. В умовах ринкових відносин роль оцінки фінансового стану підприємств є винятково важливою, оскільки саме вона є основою прийняття управлінських рішень.

Проблемам фінансового аналізу підприємства присвячено багато наукових праць, це, зокрема, роботи Балабанова І.Т., Бланка І.А., Крамаренко Г.О., Поддєрьогіна А.М., Савчука В.П., Шеремета А.Д., К. Уолта та інших, що стосується діагностики банкрутства, то дане питання є менш висвітленим, тим не менш воно знайшло своє відображення в працях Ковальова О.П.,

Лігоненко Л.О., Салиги С.Я. та інших. Погляди науковців на сутність поняття фінансовий стан відображені в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Погляди науковців на сутність поняття фінансовий стан

Автор	Характеристика фінансового стану
Балабанов І.Т. [1]	Є характеристикою його фінансової конкурентоспроможності (тобто платоспроможності і кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами
Бланк І.А. [2]	Рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання. Оптимізація фінансового стану підприємства є однією з основних умов успішного його розвитку у майбутній перспективі. У той же час кризовий фінансовий стан підприємства створює серйозну загрозу його банкрутству.
Корнієнко С.А., Олійник В.Я. [3]	Характеризується як забезпеченість або незабезпеченість підприємства грошовими засобами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами.
Ковалев В. В. [4]	Сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Поддєрьогін А.М. [5]	Фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям, яке являє собою результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Ткаченко І.С. [6]	Складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика діяльності підприємства в певному періоді, що відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональності їх розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності в майбутньому.
Шеремет А. Д., Негашев Є. В. [7]	Виражається у співвідношенні структур його активів і пасивів, тобто засобів підприємства і джерел їх утворення.

Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів, у тому числі фінансового оздоровлення підприємств.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів його зміцнення та підвищення рентабельності виробництва як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банками, іншими організаціями та працівниками підприємства.

Основними завданнями оцінки фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів; визначення ефективності використання фінансових ресурсів [4, 5, 6].

Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства є дані:

- балансу (форма № 1);
- звіту про фінансові результати (форма № 2);
- звіту про рух грошових коштів (форма № 3);
- звіту про власний капітал (форма № 4).

Таким чином, агрегуючи представлені точки зору щодо сутності поняття фінансовий стан, його можна визначити як результат системи відносин, що виникають в процесі кругообігу засобів суб'єкта господарювання, а також джерел цих засобів, що характеризує наявність на певну дату різних активів, розміри зобов'язань, здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися у змінному зовнішньому середовищі, поточну й майбутню здатність задовольняти вимоги кредиторів, а також його інвестиційну привабливість.

1.2. Підходи до проведення аналізу фінансового стану підприємства

Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статистиці за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів [4, 5, 6].

Таким чином, відповідно до мети аналізу фінансового стану, його основними завданнями є визначення якості фінансового стану, вивчення причин

його поліпшення або погіршення за певний період, підготовка рекомендацій для підвищення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок.

У результаті фінансового аналізу менеджер одержує певну кількість основних, найбільш інформативних параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства.

При цьому в ході аналізу менеджер може ставити перед собою різні цілі: аналіз поточного фінансового стану або оцінку фінансової перспективи підприємства.

Міжнародна практика розробила певні методи аналізу фінансового стану, які ґрунтуються на різноманітних абсолютних та відносних типових показниках, що дають можливість не тільки проводити аналіз статей балансу підприємства, але й порівнювати підприємства окремої галузі господарства або таких, що займаються аналогічними видами діяльності. Прийоми проведення аналізу фінансового стану підприємства наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Прийоми проведення аналізу фінансового стану підприємства

Назва прийому	Характеристика
1	2
Горизонтальний (часовий) аналіз	Порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом
Вертикальний (структурний) аналіз	Визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат
Трендовий аналіз	Порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів

1	2
Аналіз відносних показників	Розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників
Порівняльний аналіз	Внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками
Факторний аналіз	Визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як прямим, коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним, коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник

Варто зазначити, що оцінка фінансового стану – це частина загального аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу.

Розподіл аналізу на фінансовий а управлінський зумовлений розподілом системи бухгалтерського обліку, яка склалася на практиці, на фінансовий та управлінський облік. Обидва види аналізу взаємозв'язані, мають спільну інформаційну базу (рис. 1.1).

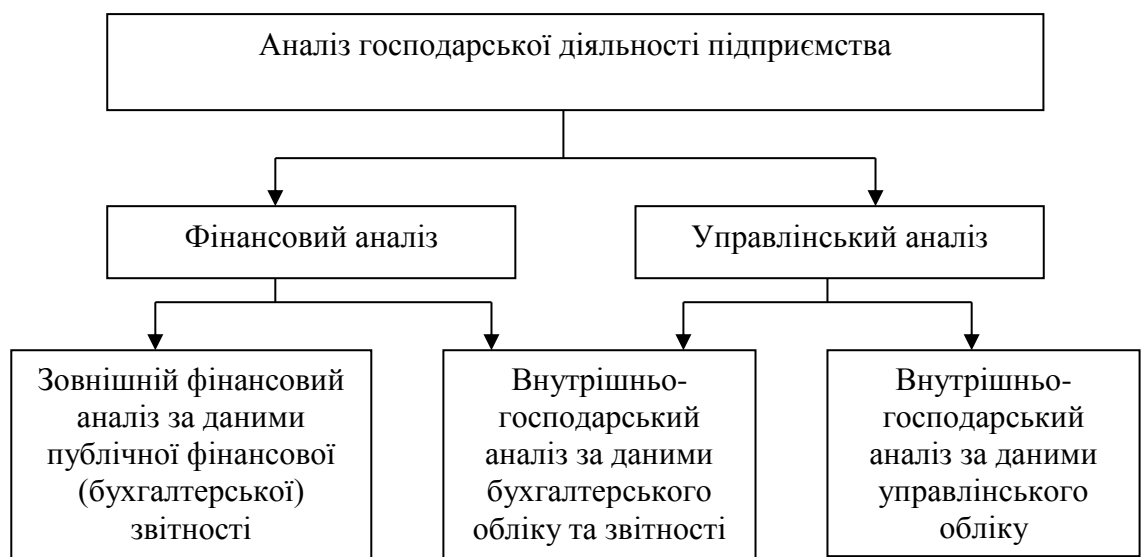

Рис. 1.1. Місце фінансового аналізу у загальній системі аналізу господарської діяльності підприємства [7]

Як видно з рис. 1.1, фінансовий аналіз поділяється за суб'єктами проведення аналіз фінансового стану поділяється на зовнішній та внутрішній.

Особливостями зовнішнього фінансового аналізу є:

- орієнтація аналізу на публічну, зовнішню звітність підприємства;
- множинність об'єктів-користувачів;
- різноманітність цілей і інтересів суб'єктів аналізу;
- максимальна відкритість результатів аналізу для користувачів.

Основним змістом зовнішнього фінансового аналізу, який здійснюється партнерами підприємства, контролюючими органами на основі даних публічної фінансової звітності, є:

- аналіз абсолютних показників прибутку;
- аналіз показників рентабельності;
- аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу;
- аналіз ефективності використання залученого капіталу;
- економічна діагностика фінансового стану підприємства.

На відміну від внутрішнього, відповідні складові зовнішнього аналізу більш формалізовані та менш деталізовані. Різниця у змісті зовнішнього і внутрішнього аналізу пов'язана з різницею інформаційного забезпечення і завдань, що їх вирішують обидва ці види аналізу.

Основним змістом внутрішнього (традиційного) аналізу фінансового стану підприємства є:

- аналіз майна (капіталу) підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- оцінка ділової активності підприємства;
- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають;
- аналіз кредитоспроможності підприємства;
- оцінка використання майна та вкладеного капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;

- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз самоокупності підприємства.

Цей аналіз здійснюється аналітиками підприємства і ґрунтується на широкій інформаційній базі, включаючи й оперативні дані [1, 5, 8].

Таким чином, внутрішній аналіз проводиться працівниками економічних і фінансових служб підприємства на основі залучення як офіційної фінансової звітності, так і внутрішньої інформації з метою використання отриманих результатів для планування, контролю і прогнозування фінансового стану. Метою його проведення є визначення розміщення власних коштів таким чином, щоб забезпечити нормальне функціонування підприємства, одержання максимуму прибутку і запобігання банкрутству підприємства.

Зовнішній аналіз здійснюється інвесторами, постачальниками матеріальних і фінансових ресурсів, контролюючими органами на основі публічної звітності.

Мета зовнішнього аналізу – визначення можливості вигідного вкладання коштів для забезпечення максимуму прибутку і виключення ризику втрати коштів.

Порівняльна характеристика видів аналізу наведена в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні особливості зовнішнього та внутрішнього фінансового аналізу

Ознака	Вид аналізу	
	Зовнішній	Внутрішній
1	2	3
Призначення	Загальна оцінка майнового і фінансового стану	Пошук резервів збільшення прибутку і ефективності діяльності
Виконавці і користувачі	Власники, учасники ринку цінних паперів, податкові органи, кредитори, інвестори	Управлінський персонал підприємства (керівники і спеціалісти)
Базове інформаційне забезпечення	Бухгалтерська звітність	Регламентовані і нерегламентовані джерела інформації

1	2	3
Характер інформації, що надається	Загальнодоступна аналітична інформація	Деталізована аналітична інформація конфіденційного характеру
Ступінь уніфікації методики аналізу	Достатньо висока можливість уніфікації процедур і алгоритмів	Індивідуальні розробки
Домінуючий часовий аспект аналізу	Ретроспективний і перспективний	Оперативний

Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства опрацювала певні прийоми та методи його здійснення.

Методи фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства.

Традиційно у наукових джерелах виділяють методи, які у загальних рисах можна розподілити на:

- методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів);
- евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв’язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок;
- економіко-математичні методи [10, 11, 12].

Зазначимо, що предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об’єктивної його оцінки та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання фінансових ресурсів – можуть застосовуватися різні методи аналізу.

В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі та фінансового аналізу зокрема [13, 14].

Перший рівень класифікації виокремлює неформалізовані та формалізовані методи аналізу.

Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описуванні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях. До неформалізованих належать такі методи:

- експертних оцінок і сценаріїв,
- психологічні,
- морфологічні,
- порівняльні,
- побудови системи показників,
- побудови системи аналітичних таблиць.

Ці методи характеризуються певним суб'єктивізмом, оскільки в них велике значення мають інтуїція, досвід та знання аналітика.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать ті, в основу яких покладено жорстко формалізовані аналітичні залежності, тобто методи:

- ланцюгових підстановок,
- арифметичних різниць,
- балансовий,
- виокремлення ізольованого впливу факторів,
- відсоткових чисел,
- диференційний,
- логарифмічний,
- інтегральний,
- простих і складних відсотків,
- дисконтування.

У процесі фінансового аналізу широко застосовуються і традиційні методи економічної статистики (середніх та відносних величин, групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки рядів динаміки), а також математико-статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонентів) [15].

Використання видів, прийомів та методів аналізу для конкретних цілей вивчення фінансового стану підприємства в сукупності становить методологію та методику аналізу.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дають змогу структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками. Існують три основні типи моделей, які застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства: дескриптивні, предикативні та нормативні.

Дескриптивні моделі є основними. До них належать: побудова системи звітних балансів; подання фінансової звітності у різних аналітичних розрізах; вертикальний та горизонтальний аналіз звітності; система аналітичних коефіцієнтів; аналітичні записки до звітності. Дескриптивні моделі засновані на використанні інформації з бухгалтерської звітності.

Предикативні моделі – це моделі передбачувального, прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та прибутків підприємства, його майбутнього фінансового стану. Найбільш поширені з них: розрахунки точки критичного обсягу продажу, побудова прогностичних фінансових звітів, моделі динамічного аналізу (жорстко детерміновані факторні та регресивні моделі).

Нормативні моделі – це моделі, які уможливають порівняння фактичних результатів діяльності підприємства із нормативними (розрахованими на підставі нормативу). Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі, їхня суть полягає у встановленні нормативів на кожну статтю витрат стосовно технологічних процесів, видів виробів та у розгляді і з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів.

Фінансовий аналіз значною мірою базується на застосуванні жорстко детермінованих факторних моделей [16].

Таким чином, у ході аналізу фінансового стану підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їхня

кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку.

Найбільш вживаним у практиці господарювання вітчизняних підприємств є аналіз фінансових коефіцієнтів. Як правило, оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності. Класифікація груп, їх склад та методика розрахунку показників, які закріплені у нормативних документах різних міністерств і відомств, а також представлених у різноманітних наукових доробках, істотно різняться, що обумовлює відсутність єдиного підходу до оцінки фінансового стану [19, 20].

Останні роки набули поширення методики, що надають можливість інтерпретації результатів оцінки фінансового стану на основі одного узагальнюючого показника. Але їх різноманіття, відсутність певної систематизації, чіткого алгоритму здійснення розрахунків та умов застосування ускладнюють їх використання у практичній діяльності підприємств.

Крім того, істотною проблемою використання більшості методик є відсутність нормативних значень фінансових показників, що враховують галузеві особливості функціонування підприємств, статичність фінансового аналізу, непридатність деяких західних методик до вітчизняних умов господарювання, низький рівень інформативності фінансової звітності [21].

Коротка характеристика основних методичних підходів щодо оцінки фінансового стану підприємства наведена у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Методичні підходи оцінки фінансового стану підприємства

Метод	Характеристика
1	2
Горизонтальний аналіз	Порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом
Вертикальний аналіз	Визначення структури підсумкових фінансових показників з виявленням впливу кожної позиції звітності на результат в цілому.

1	2
Трендовий аналіз	Порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів і визначення тренда, тобто основної тенденції динаміки показника, очищеної від випадкових впливів і індивідуальних особливостей окремих періодів. За допомогою тренда формують можливі значення показників у майбутньому, отже, ведеться перспективний прогнозний аналіз.
Факторний аналіз	Аналіз впливу окремих чинників на результативний показник за допомогою детермінованих або стохастичних прийомів дослідження. Визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики, що затверджена нормативними документами або упорядкована певними науковцями
Оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінки окремих сторін фінансового стану. Наприклад: - для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу; - визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів
Рейтингова оцінка	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансового стану і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою
Бальна оцінка	Бальна оцінка полягає в проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами і отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах. Спектр бальна оцінка при цьому передбачає використання «рознесення» цих значень за зонами віддаленості від оптимального значення.
Матрична оцінка	Базується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Надає змогу здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за певними показниками.

1	2
Інтегральна оцінка	Результатом проведення оцінки є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних підходів. При цьому інтегральний показник може характеризувати як окремі складові, так і в цілому фінансовий стан підприємства.
Дискримінантні моделі	Дозволяють визначити вірогідність настання банкрутства на основі розробки (або використання) інтегральної моделі аналізу фінансового стану підприємства. Виділяють однофакторні (коефіцієнт Бівера, Вайбеля) та багатфакторні (модель Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Терещенко, Савицької тощо) моделі.

Отже, фінансовий аналіз – це метод оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства. Його зміст визначається предметом, метою та завданнями, які він дозволяє вирішити. На сьогоднішній день призначення фінансового аналізу – вчасна діагностика та вирішення проблем функціонування підприємства, усунення кризових ситуацій та недопущення банкрутства [9].

Таким чином, підсумовуючи наведений матеріал, можна сказати, що аналіз фінансового стану на підприємстві є одним з важливих елементів в системі управління і прийняття різних господарських рішень.

З кожним роком зростає роль своєчасного і якісного фінансового аналізу, через те, що, тільки маючи реальні дані про результати фінансово-господарської діяльності, можна реально оцінити ситуацію на підприємстві і прийняти найбільш правильне рішення щодо її покращення (оздоровлення).

1.3. Методи прогнозування фінансового стану підприємства

В економічно розвинутих країнах усе більше поширення одержує використання формалізованих моделей управління фінансами. Ступінь формалізації знаходиться в прямій залежності від розмірів підприємства: чим крупніше фірма, тим у більшому ступені її керівництво може і повинне використовувати формалізовані підходи у фінансовій політиці. У західній науковій літературі відзначається, що близько 50% великих фірм і близько 18% дрібних і середніх фірм воліє орієнтуватися на формалізовані кількісні методи в

управлінні фінансовими ресурсами й аналізі фінансового стану підприємства. Нижче приведена класифікація саме кількісних методів прогнозування фінансового стану підприємства [22].

Вихідним пунктом кожного з методів є визнання факту деякої наступності (чи визначеної стійкості) змін показників фінансово-господарської діяльності від одного звітного періоду до іншого. Тому, у загальному випадку, перспективний аналіз фінансового стану підприємства являє собою вивчення його фінансово-господарської діяльності з метою визначення фінансового стану цього підприємства в майбутньому.

Перелік прогнозованих показників може відчутно варіювати. Цей набір величин можна прийняти як перший критерій для класифікації методів. Отже, по наборі прогнозованих показників методи прогнозування можна розділити на:

1. Методи, у яких прогнозується один чи кілька окремих показників, що представляють найбільший інтерес і значимість для аналітика, наприклад, виручка від продажів, прибуток, собівартість продукції тощо.

2. Методи, у яких будуються прогнозні форми звітності цілком у типовій чи укрупненій номенклатурі статей [22, 23, 24].

На підставі аналізу даних минулих періодів прогнозується кожна стаття (укрупнена стаття) балансу і звіту про фінансові результати. Величезна перевага методів цієї групи полягає в тому, що отримана звітність дозволяє всебічно проаналізувати фінансовий стан підприємства. Аналітик одержує максимум інформації, що він може використовувати для різних цілей, наприклад, для визначення припустимих темпів нарощування виробничої діяльності, для обчислення необхідного обсягу додаткових фінансових ресурсів із зовнішніх джерел, розрахунку будь-яких фінансових коефіцієнтів тощо.

Методи прогнозування звітності, у свою чергу, поділяються на методи, у яких кожна стаття прогнозується окремо виходячи з її індивідуальної динаміки, і методи, що враховують існуючий взаємозв'язок між окремими статтями як у межах однієї форми звітності, так і з різних форм. Дійсно, різні рядки звітності

повинні змінюватися в динаміці узгоджено, тому що вони характеризують ту саму економічну систему [25].

У залежності від виду використовуваної моделі всі методи прогнозування можна підрозділити на три великі групи:

1. Методи експертних оцінок, що передбачають багатоступінчасте опитування експертів по спеціальних схемах і обробку отриманих результатів за допомогою інструментарію економічної статистики. Це найбільш прості і досить популярні методи, історія яких нараховує не одне тисячоріччя. Застосування цих методів на практиці, звичайно, полягає у використанні досвіду і знань торгових, фінансових, виробничих керівників підприємства. Як правило, це забезпечує ухвалення рішення найбільш простим і швидким чином. Недоліком є зниження чи повна відсутність персональної відповідальності за зроблений прогноз. Експертні оцінки застосовуються не тільки для прогнозування значень показників, але й в аналітичній роботі, наприклад, для розробки вагових коефіцієнтів, граничних значень контрольованих показників тощо.

2. Стохастичні методи, що припускають імовірнісний характер як прогнозу, так і самого зв'язку між досліджуваними показниками. Імовірність одержання точного прогнозу росте з оостом числа емпіричних даних. Ці методи займають провідне місце з позиції формалізованого прогнозування й істотно варіюють по складності використовуваних алгоритмів. Найбільш простий приклад – дослідження тенденцій зміни обсягу продажів за допомогою аналізу темпів зростання показників реалізації. Результати прогнозування, отримані методами статистики, піддані впливу випадкових коливань даних, що може іноді приводити до серйозних прорахунків.

Стохастичні методи можна розділити на три типові групи, що будуть названі нижче. Вибір для прогнозування методу тієї чи іншої групи залежить від безлічі факторів, у тому числі і від наявних вихідних даних.

Перша ситуація – наявність тимчасового ряду – зустрічається на практиці найбільше часто: фінансовий менеджер чи аналітик має у своєму розпорядженні дані про динаміку показника, на підставі яких потрібно побудувати прийнятний

прогноз. Іншими словами, мова йде про виділення тренда. Це можна зробити різними способами, основними з яких є простий динамічний аналіз і аналіз за допомогою авторегресійних залежностей.

Друга ситуація – наявність просторової сукупності – має місце в тому випадку, якщо з деяких причин статистичні дані про показник відсутні або є підстава думати, що його значення визначається впливом деяких факторів. У цьому випадку може застосовуватися багатофакторний регресійний аналіз, що представляє собою поширення простого динамічного аналізу на багатомірний випадок.

Третя ситуація – наявність просторово-тимчасової сукупності – має місце в тому випадку, коли: а) ряди динаміки недостатні по своїй довжині для побудови статистично значимих прогнозів; б) аналітик має намір врахувати в прогнозі вплив факторів, що розрізняються по економічній природі і їх динаміці. Вихідними даними служать матриці показників, кожна з яких являє собою значення тих самих показників за різні періоди чи на різні послідовні дати.

3. Детерміновані методи, що припускають наявність функціональних чи жорстко детермінованих зв'язків, коли кожному значенню факторної ознаки відповідає цілком визначене не випадкове значення результативної ознаки. Як приклад можна привести залежності, реалізовані в рамках відомої моделі факторного аналізу фірми Дюпон. Використовуючи цю модель і підставляючи в неї прогнозні значення різних факторів, наприклад виручки від реалізації, оборотності активів, ступеня фінансової залежності й інших, можна розрахувати прогнозне значення одного з основних показників ефективності - коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

Іншим наочним прикладом служить форма звіту про прибутки і збитки, що представляє собою табличну реалізацію жорстко детермінованої факторної моделі, що пов'язує результативну ознаку (прибуток) з факторами (доход від реалізації, рівень витрат, рівень податкових ставок і ін.) [26].

Тут не можна не згадати про ще одну групу методів, заснованих на побудові динамічних імітаційних моделей підприємства. У такі моделі

включаються дані про плановані закупівлі матеріалів і комплектуючих, обсягах виробництва і збуту, структурі витрат, інвестиційної активності підприємства, податковому оточенні і т.д. обробка цієї інформації в рамках єдиної фінансової моделі дозволяє оцінити прогнозний фінансовий стан групі з дуже високим ступенем точності. Реально такого роду моделі можна будувати тільки з використанням персональних комп'ютерів, що дозволяють швидко робити величезний обсяг необхідних обчислень. однак ці методи не є предметом даної роботи, оскільки повинні мати під собою набагато більш широке інформаційне забезпечення, чим бухгалтерська звітність підприємства, що унеможлиблює їхнє застосування зовнішніми аналітиками.

Формалізовані моделі прогнозування фінансового стану підприємства зазнають критики по двох основних моментах: (а) у ході моделювання можуть, а фактично і повинні бути розроблені кілька варіантів прогнозів, причому формалізованими критеріями неможливо визначити, який з них краще; (б) будь-яка фінансова модель лише спрощено виражає взаємозв'язки між економічними показниками. Насправді ці тези навряд чи мають негативний відтінок; вони лише вказують аналітику на існуючі обмеження будь-якого методу прогнозування, про які необхідно пам'ятати при використанні результатів прогнозу [25, 27].

Основними критеріями при оцінці ефективності моделі, використовуваної в прогнозуванні, служать точність прогнозу і повнота представлення майбутнього фінансового стану підприємства [27]. З погляду повноти, безумовно найкращими є методи, що дозволяють побудувати прогнозні форми звітності. У цьому випадку майбутній стан підприємства можна проаналізувати не менш детально, ніж його дійсне положення. Питання з точністю прогнозу трохи більш складне і вимагає більш пильної уваги. Точність чи помилка прогнозу - це різниця між прогнозним і фактичним значеннями. У кожній конкретній моделі ця величина залежить від ряду факторів.

Надзвичайно важливу роль відіграють історичні дані, використовувані при виробленні моделі прогнозування. В ідеалі бажано мати велику кількість даних за значний період часу. Крім того, використовувані дані повинні бути

"типовими" з погляду ситуації. Стохастичні методи прогнозування, що використовують апарат математичної статистики, пред'являють до історичних даних цілком конкретні вимоги, у випадку невиконання яких не може бути гарантована точність прогнозування. Дані повинні бути достовірні, порівнянні, досить представницькі для прояву закономірності, однорідні і стійкі [28].

Точність прогнозу однозначно залежить від правильності вибору методу прогнозування в тім чи іншому конкретному випадку. Однак це не означає що в кожному випадку застосовна тільки яка-небудь одна модель. Цілком можливо, що в ряді випадків кілька різних моделей видадуть відносно надійні оцінки. Основним елементом у будь-якій моделі прогнозування є тренд чи лінія основної тенденції зміни ряду. У більшості моделей передбачається, що тренд є лінійним, однак таке припущення не завжди закономірне і може негативно вплинути на точність прогнозу. На точність прогнозу також впливає використовуваний метод відділення від тренда сезонних коливань - додавання чи множення. При використанні методів регресії украй важливо правильно виділити причинно-наслідкові зв'язки між різними факторами і закласти ці співвідношення в модель [29, 30].

Важливо пам'ятати, що помилки прогнозу рядків звітності і помилки визначення по них результативних показників (фінансових коефіцієнтів) у більшості випадків не збігаються. Дійсно, нехай якийсь коефіцієнт F визначається в такий спосіб:

$$F = (x + y) / z \quad (1.1)$$

де x, y, z – деякі рядки бухгалтерського чи аналітичного балансу.

Це досить типовий вид для фінансових показників. І нехай абсолютні помилки прогнозу рядків складають відповідно dx, dy, dz . Тоді абсолютна помилка прогнозу F буде дорівнювати:

$$\delta F = (\partial F / \partial x) \delta x + (\partial F / \partial y) \delta y + (\partial F / \partial z) \delta z \quad (1.2)$$

Для відносної помилки на підставі наведених вище формул одержимо:

$$\delta F/F = (\delta x + \delta y)/(x + y) + \delta z/z \quad (1.3)$$

Тобто, якщо, наприклад, точність прогнозу кожного з рядків x , y і z склала 10%, те, поклавши $x = y$, одержимо точність визначення F :

$$\delta F/F = \delta x/2x + \delta y/2y + \delta z/z = 20\% \quad (1.4)$$

Таким чином, точність прогнозу фінансових коефіцієнтів у методах, що ґрунтуються на побудові прогнозної звітності, завжди нижче точності, з якою визначаються самі прогнозні значення рядків звітності. Тому, якщо аналітик, як це і повинне бути, має визначені вимоги до точності визначення фінансових коефіцієнтів, то повинний бути обраний метод, що забезпечує ще більш високу точність прогнозу рядків звітності.

Перш ніж використовувати модель для складання реальних прогнозів, її необхідно перевірити на об'єктивність, для того щоб забезпечити точність прогнозів. Цього можна досягти двома різними шляхами [31]:

1. Результати, отримані за допомогою моделі, порівнюються з фактичними значеннями через якийсь проміжок часу, коли ті з'являються. Недолік такого підходу полягає в тому, що перевірка "неупередженості" моделі може зайняти багато часу, тому що по-справжньому перевірити модель можна тільки на тривалому тимчасовому відрізку.

2. Модель будується виходячи з усіченого набору наявних історичних даних. Дані, що залишилися, можна використовувати для порівняння з прогнозними показниками, отриманими за допомогою цієї моделі. Такого роду перевірка більш реалістична, тому що вона фактично моделює прогнозну ситуацію. Недолік цього методу полягає в тому, що самі останні, а отже, і найбільш значимі показники виключені з процесу формування вихідної моделі.

У світлі вищесказаного щодо перевірки моделі стає ясным, що для того, щоб зменшити очікувані помилки, прийдеться вносити зміни у вже існуючу модель. Такі зміни вносяться протягом усього періоду застосування моделі в

реальному житті. Безупинне внесення змін можливо в тім, що стосується тренда, сезонних і циклічних коливань, а також будь-якого використовуваного причинно-наслідкового співвідношення. Ці зміни потім перевіряються за допомогою вже описаних методів. Таким чином, процес оформлення моделі містить у собі кілька етапів: збір даних, вироблення вихідної моделі, перевірку, уточнення - і знову усе спочатку на основі безупинного збору додаткових даних з метою забезпечення надійності моделі як джерело прогнозної інформації про фінансове положення підприємства.

При розробці кожної з моделей прогнозування передбачається, що ситуація в майбутньому не буде сильно відрізнятися від дійсної. Іншими словами, вважається, що всі значимі фактори або враховані в моделі прогнозування, або незмінні протягом усього періоду часу, на якому вона використовується. Однак модель - це завжди огрубіння реальної ситуації шляхом добору з нескінченної кількості діючих факторів обмеженого числа тих з них, що вважаються найбільш важливими виходячи з конкретних цілей аналізу. Точність і ефективність побудованої моделі будуть прямо залежати від правильності про обґрунтованість такого добору. При використанні моделі для прогнозування варто пам'ятати про існування факторів, свідомо чи несвідомо не включених у неї, які проте впливають на стан підприємства в майбутньому.

Висновки до розділу 1

В результаті проведеного дослідження в рамках визначених у вступі завдань, було зроблено висновки, серед яких, зокрема, визначено сутність поняття фінансовий стан підприємства. Фінансовий стан – найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, оскільки визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства та його партнерів із фінансових і інших відносин. Аналіз фінансового стану підприємства є необхідною умовою для нормального

функціонування та необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Встановлено, що основною метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Визначено основні особливості у призначенні, характері інформації, що надається, виконавцях та користувачах внутрішнього й зовнішнього фінансового аналізу. Так, зовнішній фінансовий аналіз покликаний забезпечувати загальну оцінку майнового і фінансового стану підприємства, тоді як внутрішній – направлений на пошук резервів збільшення прибутку і ефективності діяльності.

Зазначимо, що при проведенні оцінки фінансового стану підприємства потрібно вивчати значення отриманих в результаті аналізу фінансового стану показників, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормативним для конкретного підприємства рівням, визначати фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснювати прогноз її величини на перспективу.

Як показав критичний аналіз літературних джерел, сьогодні існує безліч методичних підходів щодо оцінки фінансового стану. Традиційно у наукових джерелах виділяють методи, які у загальних рисах можна розподілити на: методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів); евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок; економіко-математичні методи.

Проте, слід зазначити, що найбільш вживаним у практиці господарювання вітчизняних підприємств є аналіз фінансових коефіцієнтів, який проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ»

2.1. Характеристика підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість»

Базою дослідження кваліфікаційної роботи є товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «Інноваційна промисловість».

Діяльність підприємств в Україні регламентується Господарським кодексом України, що набув чинності 16.01.2003 р. Цей Кодекс визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Господарський кодекс України визначає підприємство, самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності.

Кодексом визначаються основні вимоги до підприємства: види та організаційні форми підприємств; організаційну структуру підприємства; вимоги до управління підприємством; майнові права підприємства та джерела формування майна; господарські відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями, громадянами; засади зовнішньоекономічної діяльності підприємства; засади соціальної діяльності підприємства; порядок об'єднання підприємств; вимоги до провадження обліку і надання звітності підприємством.

Підприємство було створено у 2007 році. ТОВ «Інноваційна промисловість» є юридичною особою, що має самостійний баланс, поточні та

інші (у тому числі валютні) рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням та емблемою, а також інші реквізити, що необхідні у його діяльності.

Основною метою підприємства є виробничо-господарська діяльність, направлена на отримання прибутку на вкладений капітал, і задоволення, на основі одержаного прибутку, соціально-економічних інтересів власника і членів трудового колективу підприємства.

Підприємство виготовляє та реалізує:

- цеоліт тонкодисперсний;
- каолін тонкодисперсний;
- крейду гідрофобізовану.

Цеоліт тонкодисперсний виробництва ТОВ «Інноваційна промисловість» дозволяє фільтрувати тонкодисперсні зважені домішки, сприяє їх агломерації. Так само модифікований цеоліт має здатність зневоднювати органічні масла, сорбувати солі важких металів і нітрати. Завдяки хімічній стійкості може використовуватися для фільтрації кислих і лужних розчинів.

Каолін тонкодисперсний виробництва ТОВ «Інноваційна промисловість» це високоякісний дегідратований каолін, який підлягає фракціонування і, при необхідності, модифікації поверхні. Тонкодисперсний каолін застосовується в лакофарбовій промисловості та у виробництві пластмас і гумотехнічних виробів.

Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є збори учасників.

До компетенції зборів учасників належить:

- визначення основних напрямків діяльності товариства та затвердження його планів і звітів про їх виконання;
- внесення змін до Статуту товариства;
- обрання та відкликання директора товариства;
- затвердження річних результатів діяльності, порядку розподілу прибутку, визначення порядку покриття збитків;
- винесення рішення про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб товариства;

– прийняття рішення про припинення діяльності товариства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу

Організаційна структура ТОВ «Інноваційна промисловість» відповідає таким параметрам:

- відображає цілі і стратегію розвитку підприємства;
- сприяє оптимальному поділу праці між органами управління і окремими працівниками;
- існує достатній об'єм повноважень спеціалістів.

Структура управління являє собою упорядковану сукупність зв'язків між ланками та працівниками, зайнятими рішенням управлінських завдань організації. Головним керуючим підприємства є директор. У його підпорядкуванні знаходяться лінійні і функціональні керівники.

Директор визначає перспективи розвитку підприємства, шукає нових покупців послуг з перевезення вантажів, забезпечує високу якість послуг, що надаються. У підпорядкуванні у директора знаходяться головний бухгалтер, фінансовий відділ, відділ маркетингу, транспортний відділ.

Детальний аналіз фінансової діяльності підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» буде проведено в наступних підрозділах кваліфікаційної роботи.

2.2. Аналіз майнового стану підприємства

Вертикальний аналіз показує структуру засобів підприємства та джерел їх формування. Необхідність і доцільність застосування вертикального аналізу полягає в переході до відносних показників, що дозволяє проводити міжгосподарське порівняння результатів діяльності та економічного потенціалу підприємств [12]. Також відносні показники в деякій мірі згладжують негативний вплив інфляції, яка може суттєво спотворювати абсолютні показники господарської діяльності.

Проведемо вертикальний аналіз балансу за 2017-2019 роки по укрупненій номенклатурі статей. Для цього приведемо баланс до зручного для аналізу вигляду (табл. 2.1).

В табл. 2.1 представлені показники питомої ваги кожної статті балансу в його загальному підсумку, а також абсолютне відхилення показників за кожний рік. З наведених даних видно, що за період з 2017 по 2019 роки структура активів підприємства та джерел їх утворення значно змінилася. Так, питома вага основних засобів в валюті балансу в 2017 році становила 30,89%, в 2018 році – 31,17 %, в 2019 році – 50,97 %. Збільшення даного показника у 2019 р. може розглядатися як негативна тенденція, оскільки означає зниження ефективності використання основних засобів.

Структура активів ТОВ «Інноваційна промисловість» представлено на рис. 2.1.

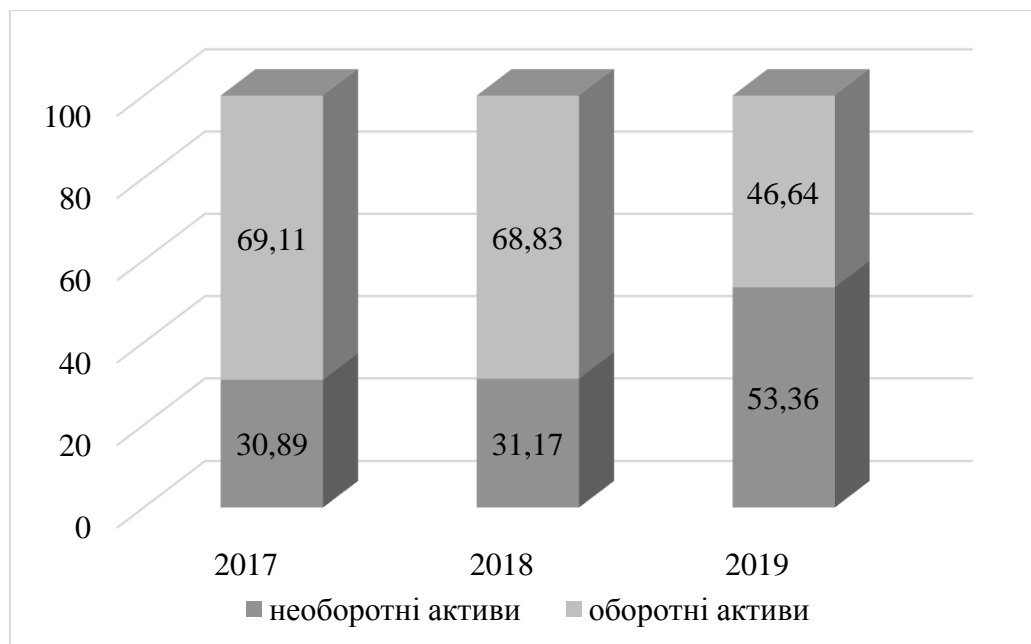

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Вертикальний аналіз балансу ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показники	Рік			Відносне відхилення	
	2017	2018	2019	2017-2018	2018-2019
1	2	3	4	5	6
Актив					
1.Необоротні активи					
Основні засоби	30,89	31,17	50,97	0,29	19,80
Усього за розділом 1	31	28	26	-3,11	-1,41
2.Оборотні активи					
Запаси	1,21	1,39	3,34	0,19	1,94
Виробничі запаси	1,21	1,39	3,34	0,19	1,94
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	66,92	65,93	25,56	-0,98	-40,38
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	0,00	0,05	0,37	0,05	0,32
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,96	1,35	19,74	0,39	18,39
Гроші та їх еквіваленти	0,03	0,10	0,02	0,07	-0,07
Рахунки в банках	0,03	0,00	0,00	-0,03	0,00
Усього за розділом 2	69,11	68,82	49,03	-0,29	-19,80
Баланс	100	100	100		
Пасив					
1.Власний капітал					
Зареєстрований(пайовий) капітал	0,20	0,20	0,20	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток(збиток)	-114,31	-115,21	-116,54	-0,90	-1,33
Усього за розділом 1	-114,11	-115,01	-116,34	-0,90	-1,33
2.Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Інші довгострокові зобов'язання	111,99	0,00	0,00	-111,99	0,00
Усього за розділом 2	111,99	0,00	0,00	-111,99	0,00

1	2	3	4	5	6
3. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна довгострокова заборгованість за:					
товари, роботи, послуги	62,05	41,61	12,17	-20,43	-29,44
розрахунками з бюджетом	2,04	1,83	0,50	-0,21	-1,33
розрахунками зі страхування	1,04	1,17	0,10	0,14	-1,07
розрахунками з оплати праці	2,28	2,41	0,51	0,13	-1,90
Інші поточні зобов'язання	28,93	39,31	34,69	10,38	-4,62
Усього за розділом 3	102,12	204,11	165,75	101,99	-38,36
Баланс	100	100	100		

Питома вага оборотних активів показує чисте відношення поточних витрат до господарюючих коштів, активів. Зниження питомої ваги оборотних активів в валюті балансу з 69,11 % в 2017 році до 49,03 % в 2019 році може бути трактоване як негативна тенденція, проте для більш детального висновку доцільно дослідити, які саме показники в структурі оборотних активів, мали за 2017-2019 рр. найбільші зміни.

На рис. 2.2 представлено зміну структури оборотних активів за 2017-2019 рр.

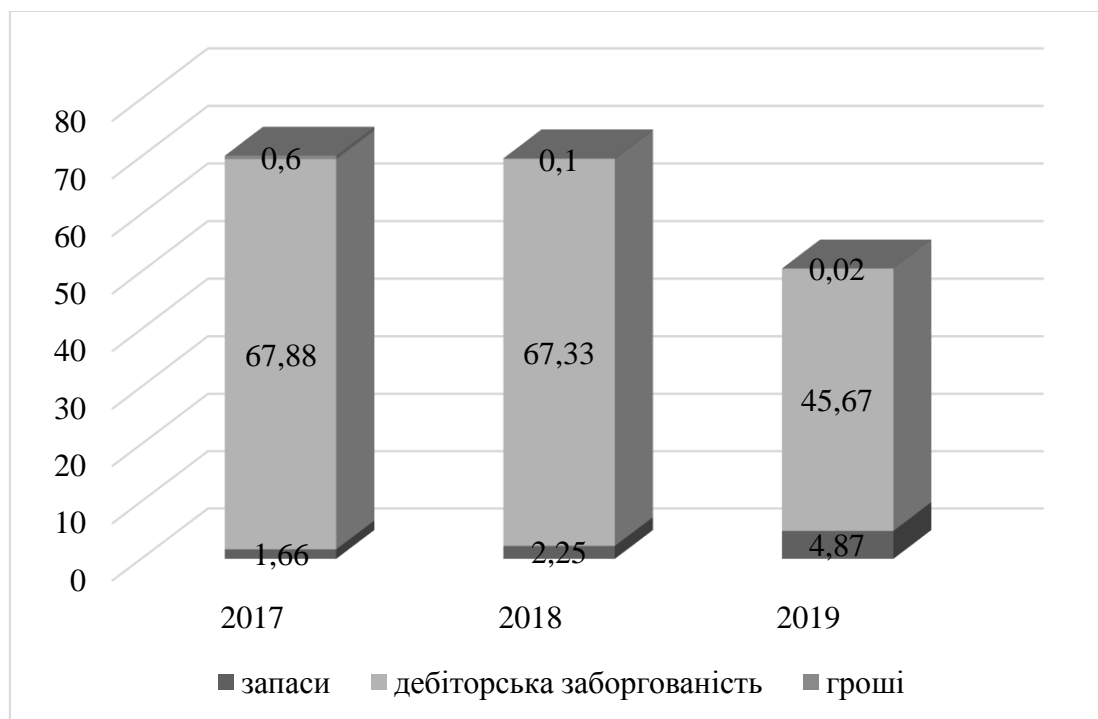

Рис. 2.2. Структура оборотних активів ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

З рис. 2.2 видно, що за 2017-2019 рр. на ТОВ «Інноваційна промисловість» відбулось значне скорочення дебіторської заборгованості (з 67,88 % у 2017 р. до 45,67% у 2019 р.), що може оцінюватись як позитивна зміна, якщо це відбулось за рахунок скорочення періоду її погашення. Якщо ж дебіторська заборгованість скоротилась за рахунок зменшення відвантаження продукції (надання послуг), то це свідчить про зниження ділової активності підприємства. Зазначене засвідчує необхідність проведення додаткових розрахунків для виявлення

причин, що призвели до скорочення долі дебіторської заборгованості на ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2019 р.

Проте слід зазначити, що така доля дебіторської заборгованості (67% у 2017 р., 45% у 2019р.) в структурі активів підприємства означає, що значна сума знаходиться поза обігом і не приносить доходу, тобто управління дебіторською заборгованістю здійснюється на не належному рівні. Тому дане питання потребує негайного вирішення.

Підвищення долі запасів з 1,66% у 2017 р. до 4,87% у 2019 р. може підтверджувати гіпотезу про те, що до скорочення дебіторської заборгованості призвело зменшення відвантаження продукції (надання послуг), що є негативним показником.

Негативною тенденцією є значна доля непокритого збитку, яка за весь період, що аналізується, майже дорівнює сумі поточних зобов'язань підприємства.

У 2018 та 2019 рр. на підприємстві ТОВ «Інноваційна промисловість» довгострокові зобов'язання (у вигляді довгострокових кредитів), перейшли у поточні зобов'язання, що призвело до значного підвищення долі поточних зобов'язань у структурі джерел ресурсів підприємства, що є негативною тенденцією.

Наведені показники свідчать про зростання залежності ТОВ «Інноваційна промисловість» від кредиторів та зниження фінансової стійкості.

Доповненням до вертикального аналізу виступає горизонтальний аналіз звітності, який полягає в побудові таблиці де абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання або зменшення (табл. 2.2).

Горизонтальний аналіз балансу підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, грн.		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2017-2018	2018-2019	2017-2018	2018-2019
1	3	4	5	6	7	8	9
Актив							
1. Необоротні активи							
Основні засоби	7861	7069	6409,6	-792	-659,4	-11,20	-10,29
Первісна вартість	11540	11540	11540,3	0	0,3	0,00	0,00
Знос	3679	4471	5130,7	792	659,7	17,71	12,86
Усього за розділом 1	7861	7069	6709,6	-792	-359,4	-11,20	-5,36
2. Оборотні активи							
Запаси	307	316,3	419,7	9,3	103,4	2,94	24,64
Виробничі запаси	115	193,2	193,2	78,2	0	40,48	0,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	17030	14950,8	3213,5	-2079,2	-11737,3	-13,91	-365,25
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами		11,3	46,8	11,3	35,5	100,00	75,85
Інша поточна дебіторська заборгованість	244	305,7	2482	61,7	2176,3	20,18	87,68
Гроші та їх еквіваленти	7	22,2	2,9	15,2	-19,3	68,47	-665,52
Усього за розділом 2	17588	15606,3	6164,9	-1981,7	-9441,4	-12,70	-153,15
Баланс	25449	22675,4	12574,5	-2773,6	-10100,9	-12,23	-80,33
Пасив							
1. Власний капітал							
Зареєстрований(пайовий) капітал	52	52	52	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток(збиток)	-29092	-29320,7	-29658,4	-228,7	-337,7	0,78	1,14
Усього за розділом 1	-29040	-29268,7	-29606,4	-228,7	-337,7	0,78	1,14

1	3	4	5	6	7	8	9
2. Довгострокові зобов'язання							
Довгострокові кредити банків	28500			-28500	0		-100,00
Усього за розділом 2	28500			-28500	0		
3. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків		28500	28500	28500	0	100,00	-98,00
Поточна довгострокова заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	15790	10589,9	3097,6	-5200,1	-7492,3	-49,10	-241,87
розрахунками з бюджетом	519	465,2	127	-53,8	-338,2	-11,56	-266,30
розрахунками зі страхування	264	298,4	25,3	34,4	-273,1	11,53	-1079,45
розрахунками з оплати праці	581	614,2	129,6	33,2	-484,6	5,41	-373,92
Інші поточні зобов'язання	7363	10004,4	8829,4	2641,4	-1175	26,40	-13,31
Усього за розділом 3	25989	51944,1	42180,9	25955,1	-9763,2	49,97	-23,15
Баланс	25449	22675,4	12574,5	-2773,6	-10100,9	-12,23	-80,33

Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, грн.		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2017-2018	2018-2019	2017-2018	2018-2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4840	3942,9	3088,8	-897,1	-854,1	-22,75	-27,65
Собівартість реалізованої продукції	6105	7224,8	4525,8	1119,8	-2699	15,50	-59,64
1. Валовий:						-	
збиток	1265	3281,9	1437	2019,9	-1844,9	61,46	-128,39
Інші операційні доходи	1435	246,9	176,9	-1188,1	-70	-481,21	-39,57
Адміністративні витрати	991	0	0	-991			
Витрати на збут							
Інші операційні витрати	374	199,3	1754,6	-174,7	1555,3	-87,66	88,64
2. Фінансові результати від операційної діяльності							
збиток	1195	3242,3	3014,7	2047,3	-227,6	63,14	-7,55
Дохід від участі в капіталі							
Інші фінансові доходи							
Інші доходи	0	277,3	9718	277,3	9440,7	100,00	97,15
Фінансові витрати	4560	0	0	-4560			
Втрати від участі в капіталі							
Інші витрати	61	4094,3	7041	4033,3	2946,7	98,51	41,85
3. Фінансові результати від звич. діяльності до оподаткування	5816	7051,3	337,7	1235,3	-6713,6	21,24	-95,21
збиток	64	5,3	2,4	-58,7	-2,9	-91,72	-54,72
Витрати (дохід) з податку на прибуток							
4. Чистий фінансовий результат	5880	7056,6	340,1	1176,6	-6716,5	21,24	-95,21
збиток							

В табл. 2.4 представлені основні розрахункові формули показників майнового стану підприємства.

Таблиця 2.4

Формули розрахунку показників оцінки майнового стану підприємства

Показник	Формула розрахунку
Сума наявних у підприємства коштів	Валюта балансу
Коефіцієнт зносу	(Сума зносу) / (Первісна вартість основних засобів)
Коефіцієнт вибуття	(Вартість основних засобів, що вибули за період) / (Вартість основних засобів на початок періоду)

За даними фінансової звітності, з використанням формул наведених в табл. 2.4, розрахуємо показники оцінки майнового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники оцінки майнового стану ТОВ «Інноваційна промисловість»
за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Сума наявних у підприємства коштів, тис. грн.	25449	22675,4	12574,5	-10,9	-44,55
Коефіцієнт зносу	0,32	0,39	0,44	21,87	12,82
Коефіцієнт вибуття	0,11	0,10	-	-9,09	-

Зменшення загальної вартості активів, які знаходяться в розпорядженні ТОВ «Інноваційна промисловість» є негативним фактором. Так загальна вартість активів підприємства на кінець 2017 року становила 25449 тис. грн., на кінець 2018 року – 22675,4 тис. грн., на кінець 2019 року – 12574,5 тис. грн. Зниження показника протягом періоду, що аналізується, склало 50,5%, що свідчить про значне скорочення майнового потенціалу підприємства.

Ступінь зношеності основних засобів чітко характеризує показник зносу, який слід обчислювати для оцінки стану необоротних активів. Зростання даного показника означає збільшення зношеності основних засобів ТОВ «Інноваційна промисловість», що має негативні наслідки для підприємства.

Коефіцієнти оновлення та вибуття відображають, яку частину наявних на кінець звітного періоду основних засобів становлять нові, та яка частина засобів, з якими підприємство почало діяльність на початку періоду, вибула через знос та з інших причин.

На рис. 2.3 наочно представлено динаміку зміни чистого збитку підприємства за 2017-2019 рр.

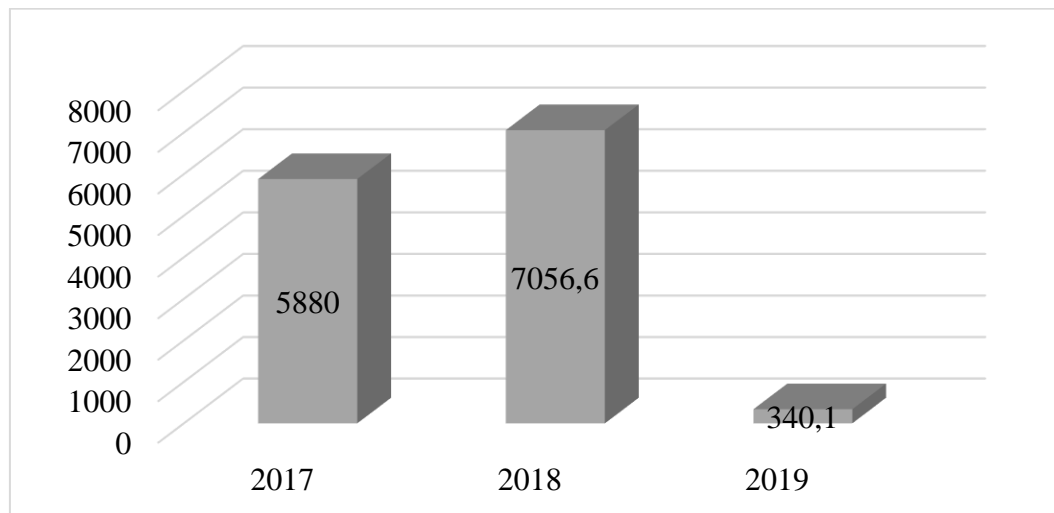

Рис. 2.3. Динаміка чистого збитку ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

З рис. 2.3 видно, що у 2019 р. у порівнянні з 2018 р. відбулось значне зниження чистого збитку підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість», що є позитивною тенденцією. За даними табл. 2.3, зниження збитків склало 95,21% (або 6716,5 тис. грн.).

2.3. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства

Критеріями оцінки фінансового стану підприємства в короткостроковій перспективі є ліквідність та платоспроможність, тобто здатність суб'єкта господарювання своєчасно і в повному обсязі виконати розрахунки за короткостроковими зобов'язаннями.

Ліквідність підприємства – це наявність оборотних засобів в розмірі, достатньому для погашення короткострокових зобов'язань, передбачених контрактами. Платоспроможність означає наявність у підприємства грошових засобів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків по кредиторській заборгованості, яка вимагає негайного задоволення [13, 14]. Для аналізу ліквідності підприємства та його платоспроможності використовують показники, подані в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Формули розрахунку показників ліквідності та платоспроможності

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
Величина чистих оборотних активів (робочий капітал)	(Поточні активи – поточні зобов'язання)	Середньо галузеве
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності (покриття)	(Поточні активи) / (Поточні зобов'язання)	Більше 2
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	(Грошові кошти + поточні фінансові інвестиції + дебіторська заборгованість) / (поточні зобов'язання)	0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + поточні фінансові інвестиції) / (поточні зобов'язання)	Більше 0,2
Коефіцієнт маневрування власних оборотних коштів	(Грошові кошти + поточні фінансові інвестиції) / (величина чистих оборотних активів)	Не менше 0,5
Частка оборотних коштів в активах	(Поточні активи) / (валюта балансу)	-
Частка запасів в поточних активах	(Запаси) / (Поточні активи)	-

Важливо зазначити, що нормативні значення показників ліквідності є досить умовними та значною мірою залежать від сфери діяльності підприємства, фактору сезонності, типових договорів співпраці з постачальниками товарів, робіт та послуг, сукупності інших факторів.

За наведеними вище формулами та на основі даних фінансової звітності за 2017-2019 роки розраховані показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Інноваційна промисловість», представлені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Величина чистих оборотних активів, тис. грн.	-8401	-36337,8	-36016	-332,5	0,88
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,67	0,3	0,15	-55,22	-50,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,66	0,29	0,14	-56,06	-51,72
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0003	0,0004	0,00007	33,3	-82,5
Коефіцієнт маневрування власних оборотних коштів	1,27	1,24	1,23	-2,3	-1,2
Частка оборотних коштів в активах	0,691	0,688	0,49	-0,41	-28,76
Частка запасів в поточних активах	0,017	0,02	0,068	16,1	235,9

Різниця між поточними активами та поточними зобов'язаннями становить чистий робочий капітал, або чисті оборотні активи підприємства. Значення цього показника для ТОВ «Інноваційна промисловість» в 2017 році становило -8401 тис. грн., в 2018 році -36337,8 тис. грн., в 2019 році -36016 тис. грн. Зазначимо, що зниження робочого капіталу підприємства в 2018 р. склало 332,5% по відношенню до попереднього року. Від'ємне значення величини чистих оборотних активів ТОВ «Інноваційна промисловість» свідчить про відсутність необхідного для підтримки фінансової стійкості підприємства капіталу, оскільки перевищення короткострокових зобов'язань над оборотними коштами означає,

що підприємство не тільки не може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і не має резервів для розширення своєї діяльності.

На рис. 2.4 графічно зображено динаміку зміни величини чистих оборотних активів за 2017-2019 рр. на ТОВ «Інноваційна промисловість».

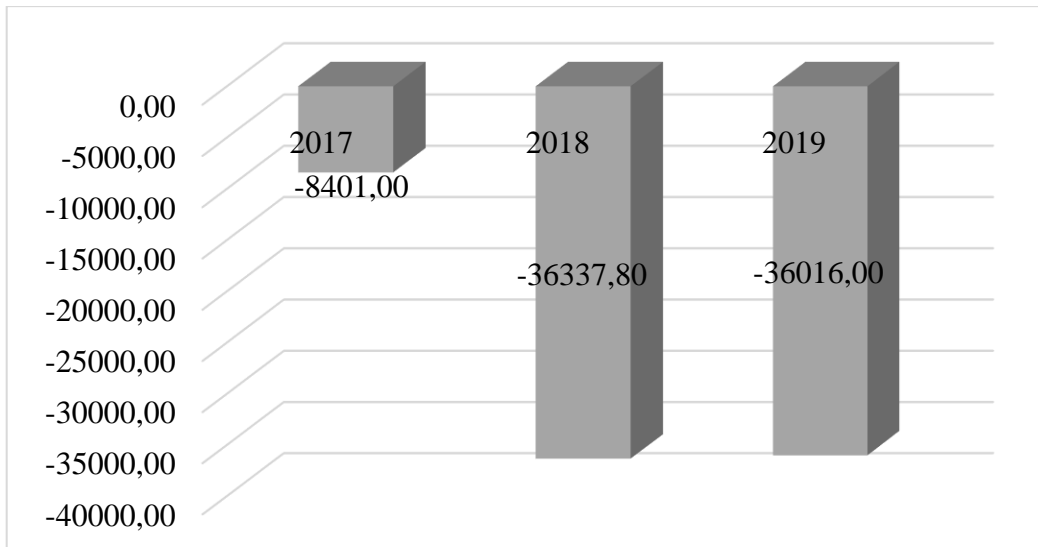

Рис. 2.4. Динаміка зміни величини чистих оборотних активів за 2017-2019 рр. на ТОВ «Інноваційна промисловість»

Коефіцієнт поточної ліквідності показує скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну одиницю поточних зобов'язань. В більшості літературних джерел визначено, що коефіцієнт покриття більший за 2, свідчить про сприятливий стан ліквідності активів підприємства.

Значення коефіцієнта покриття більше 1 свідчить про сприятливий фінансовий стан на вітчизняних підприємствах.

На думку Островської О. достатнім є значення даного показника на рівні 1-1,5 для підприємств із стабільним фінансовим станом [15]. Розрахункові значення даного показника для ТОВ «Інноваційна промисловість» становлять: в 2017 році – 0,67; в 2018 році – 0,3; в 2019 році – 0,15. Як видно, фактичні значення коефіцієнту поточної ліквідності значно нижче нормативних. Це означає, що підприємство не в змозі задовольнити поточні зобов'язання за допомогою поточних активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності є більш суворим показником ліквідності, оскільки при його розрахунку враховуються найбільш ліквідні активи (запаси не враховуються). Орієнтовне нормативне значення даного показника дорівнює 0,6 – 0,8.

Значення коефіцієнту швидкої ліквідності ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2017 р. відповідає нормативному значенню та становить 0,66. Проте у 2018-2019 роки спостерігається різке зниження зазначеного показника (до 0,29 у 2018 р. та 0,14 у 2019 р.), це означає, що поточні зобов'язання не покриваються за рахунок найбільш ліквідних активів – грошових коштів та поточних фінансових інвестицій.

На рис. 2.5 наочно продемонстровано динаміку зміни коефіцієнту швидкої ліквідності та його нормативне значення за 2017-2019 рр. на ТОВ «Інноваційна промисловість».

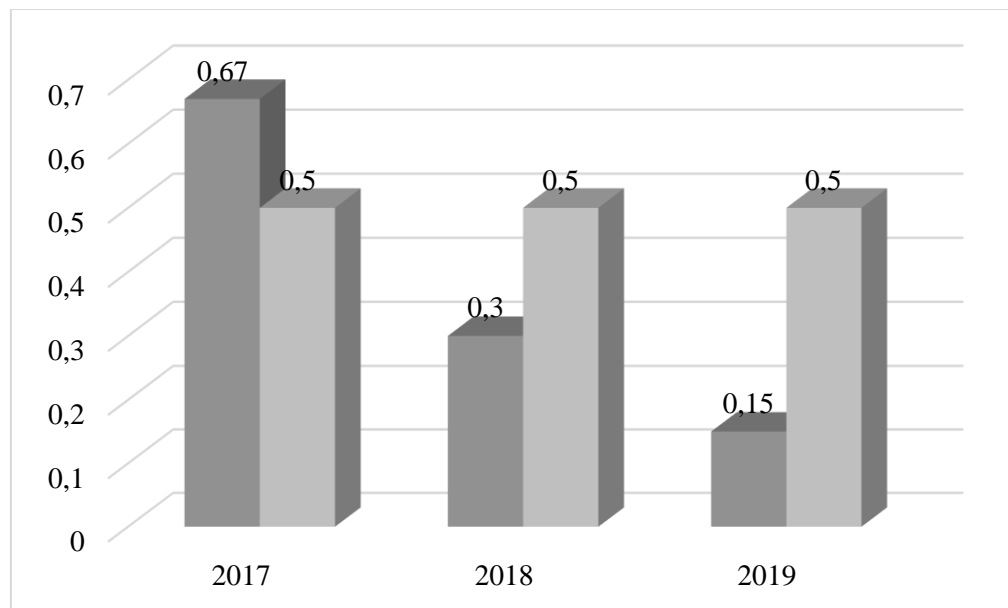

Рис. 2.5. Динаміка зміни коефіцієнту швидкої ліквідності та його нормативне значення за 2017-2019 рр. на ТОВ «Інноваційна промисловість»

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину короткострокової заборгованості, яку підприємство має можливість погасити негайно. Зростання цього показника характеризує підприємство з позитивного боку. Зарубіжними експертами визначено нижню межу показника, яка дорівнює 0,2 [15].

Як видно з табл. 2.7, розрахункові значення коефіцієнту абсолютної ліквідності для ТОВ «Інноваційна промисловість» значно нижче нормативного, що свідчить про нестійкий фінансовий стан даного підприємства.

Коефіцієнт маневрування власних оборотних коштів характеризує ту частину власних оборотних коштів, яка знаходиться в формі грошових засобів, тобто засобів, які мають абсолютну ліквідність. Оптимальне значення має бути не менше 0,5.

Розрахункові значення даного показника для ТОВ «Інноваційна промисловість» за період 2017-2019 рр. становлять 1,27; 1,24; 1,23 відповідно. Як видно, фактичні значення коефіцієнта перевищують нормативні, проте динаміка даного показника свідчить про погіршення фінансового стану підприємства, оскільки з часом вони знижуються (табл. 2.7).

Частка чистих оборотних коштів в активах підприємства залежить від його галузевої належності та виду основної діяльності. Даний показник встановлюється підприємством самостійно. За період, що аналізується, спостерігається зниження цього показника від 0,69 у 2017 р. до 0,49 у 2019 р. (що становить близько 30%) (рис 2.6).

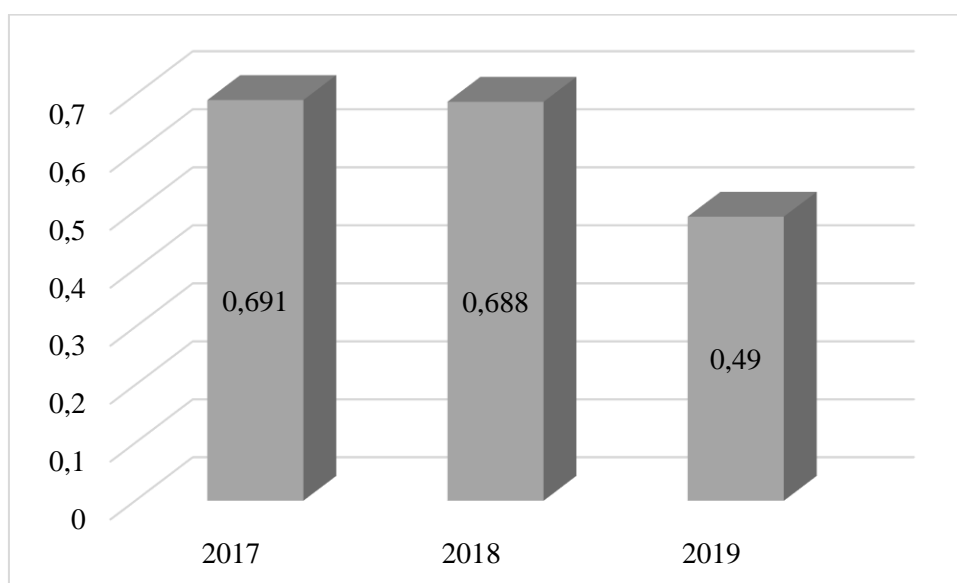

Рис. 2.6. Динаміка зміни частки оборотних коштів в активах підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Частка запасів в поточних активах показує скільки на одну гривню вартості поточних активів підприємства припадає вартості запасів. Збільшення даного показника має негативні наслідки для підприємства, оскільки «заморожування» коштів у вигляді запасів зменшує мобільність використання власних оборотних коштів.

Таким чином, в результаті проведених розрахунків показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр., можна зробити висновок про критичне фінансове становище зазначеного підприємства, адже низьке значення показників ліквідності та платоспроможності свідчить про проблеми із здатністю відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, що як результат, знижує довіру контрагентів та партнерів до підприємства, негативно впливає на вартість залучення позикових ресурсів – банківських та комерційних кредитів, веде до підвищення ризику вирішення проблем у судовому порядку тощо.

2.4. Оцінка фінансової незалежності та структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість»

Техніка розрахунку основних коефіцієнтів, які характеризують фінансову незалежність та структуру капіталу, наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Формули розрахунку показників фінансової незалежності та структури капіталу

Показник	Формула розрахунку
Коефіцієнт незалежності (автономії)	$(\text{Власний капітал}) / (\text{Валюта балансу})$
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$(\text{Позиковий капітал}) / (\text{валюта балансу})$
Коефіцієнт фінансової залежності	$(\text{Всього капіталу}) / (\text{Власний капітал})$
Коефіцієнт фінансової стабільності	$(\text{Власний капітал}) / (\text{позиковий капітал})$

Коефіцієнт незалежності визначає частку коштів власників підприємства в загальній сумі коштів, вкладених в його майно, та характеризує незалежність підприємства від позикових коштів. Чим вище значення даного показника, тим більш фінансово стійке, стабільне і незалежне від кредиторів підприємство, і навпаки. Слід зазначити, що рівень показника більше 0,5, є цілком прийнятним для вітчизняних підприємств [12]. Фактичні значення коефіцієнта незалежності мають від'ємне значення та тенденцію до зменшення (рівень показника в 2017, 2018 та 2019 рр. становив -1,14; -1,29; -2,35 відповідно) та залишаються значно нижче нормативних (табл. 2.9). Це означає, що підприємство має нестійкий фінансовий стан.

Таблиця 2.9

Показники фінансової незалежності та структури капіталу
ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Коефіцієнт незалежності (автономії)	-1,14	-1,29	-2,35	-13,11	-82,41
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	2,14	2,29	3,35	6,99	46,43
Коефіцієнт фінансової залежності	-0,88	-0,77	-0,42	-11,59	-45,17
Коефіцієнт фінансової стабільності	-0,32	-0,7	-0,86	-116,41	-23,07

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу є доповненням до коефіцієнту незалежності, їх сума дорівнює одиниці. Даний коефіцієнт характеризує ступінь залучення позикового капіталу. Чим вищий даний коефіцієнт, тим більша залежність підприємства від зовнішніх інвесторів. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнту концентрації капіталу. Ріст даного показника в динаміці означає зростання частки запозичених коштів в фінансуванні підприємства. Отримані в табл. 2.9 результати свідчать про те, що підприємство значно залежить від позикових

коштів (коефіцієнт концентрації позикового капіталу у 2017-2019 рр. збільшився майже на 54% з 2,14 до 3,35 відповідно).

Коефіцієнт фінансової стабільності показує співвідношення власних та залучених коштів. Зниження даного показника в динаміці (табл. 2.9) означає зниження залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів, тобто – підвищення фінансової стійкості. Проте, враховуючи від’ємне значення зазначеного показника протягом всього періоду, що аналізується, не дозволяє зробити висновок про покращення фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість».

На рис. 2.7 графічно представлено динаміку зміни показників фінансової незалежності та структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

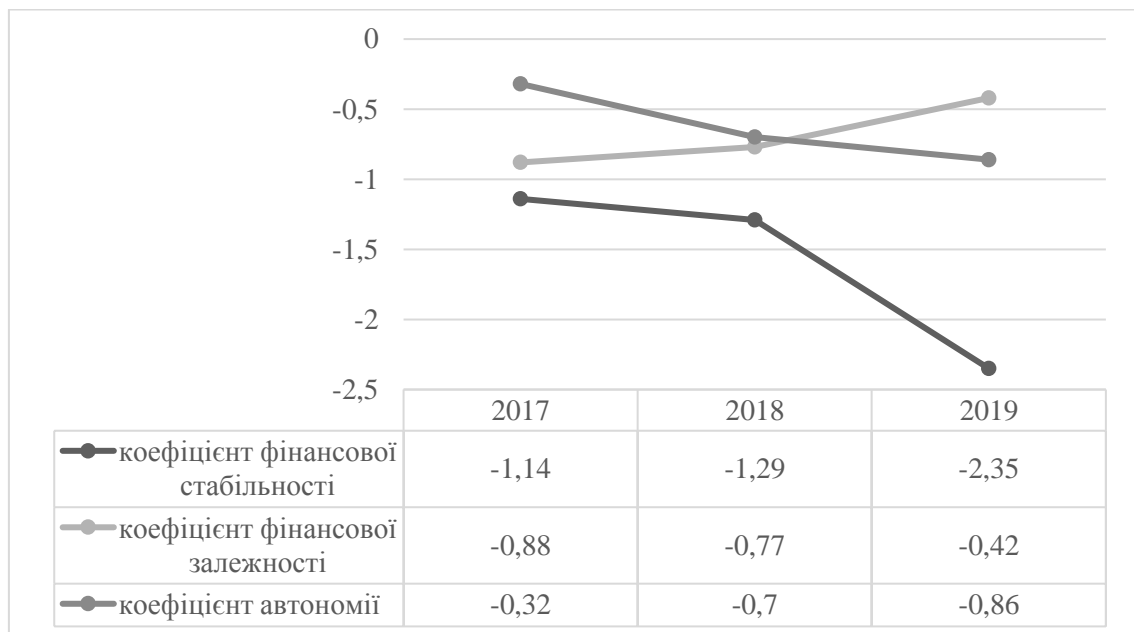

Рис. 2.7. Динаміка показників фінансової незалежності та структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показники ділової активності дають змогу оцінити, на скільки ефективно підприємство використовує кошти. До цієї групи входять показники оборотності, які мають велике значення для аналізу фінансового стану, оскільки

швидкість обороту коштів, тобто швидкість перетворення їх на грошову форму, безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Формули розрахунку показників ділової активності підприємства

Показник	Формула розрахунку
Коефіцієнт оборотності активів	(Виручка від реалізації) / (середній підсумок балансу)
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	(Виручка від реалізації) / (Середня дебіторська заборгованість)
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	(Виручка від реалізації) / (Середня кредиторська заборгованість)
Коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів	(Собівартість реалізованої продукції) / (Середні виробничі запаси)
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	(Чистий дохід) / (Середня величина власного капіталу)
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів.	(Чистий дохід) / (Середня величина оборотних активів)

Коефіцієнт оборотності активів відображає швидкість обороту загального капіталу підприємства. Його зростання означає зростання кругообігу засобів підприємства або зростання цін (у випадках зниження рентабельності підприємства та рентабельності необоротних активів) [12].

Коефіцієнти оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості свідчать про розширення або зниження комерційного кредиту, що надає підприємство (дебіторська заборгованість) або надається підприємству (кредиторська заборгованість). Зростання коефіцієнта обертання дебіторської заборгованості означає збільшення швидкості сплати заборгованості підприємству, зменшення продажу в кредит. Зменшення цього показника означає збільшення обсягу кредиту. Зростання коефіцієнта оберненості кредиторської заборгованості свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства, а зниження – про зростання купівлі продукції в кредит [12].

Коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів відображає число оборотів запасів та затрат господарюючого суб'єкта за аналізований період. Зниження цього коефіцієнта свідчить про відносне збільшення виробничих запасів або зниження попиту на готову продукцію.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу характеризує об'єм чистого доходу, який припадає на одну гривню власного капіталу. Збільшення цього показника в динаміці розглядається як позитивна тенденція.

Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів характеризує ефективність використання оборотних засобів. Оцінюється позитивно зростання цього показника, тобто збільшення величини чистого доходу, що припадає на одиницю вартості оборотних активів.

Розрахуємо показники ділової активності ТОВ «Інноваційна промисловість» за період з 2017 по 2019 рр. Аналітичні показники наведені в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Показники ділової активності ТОВ «Інноваційна промисловість»
за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Коефіцієнт оборотності активів	0,19	0,16	0,17	-15,2	6,95
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,29	0,24	0,29	-18,01	19,44
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,3	0,27	0,4	-10,7	48,65
Коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів	26,1	23,2	12,3	-11,14	-46,95
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-0,18	-0,13	-0,1	-27,1	-22,4
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,29	0,24	0,28	-18,01	19,44

Аналіз динаміки показників ділової активності ТОВ «Інноваційна промисловість» свідчить, що значення розрахованих коефіцієнтів (табл. 2.11), мають тенденцію до зниження у 2018 р. та, навпаки, підвищення, у 2019 р., що наглядно проілюстровано на рис. 2.8.

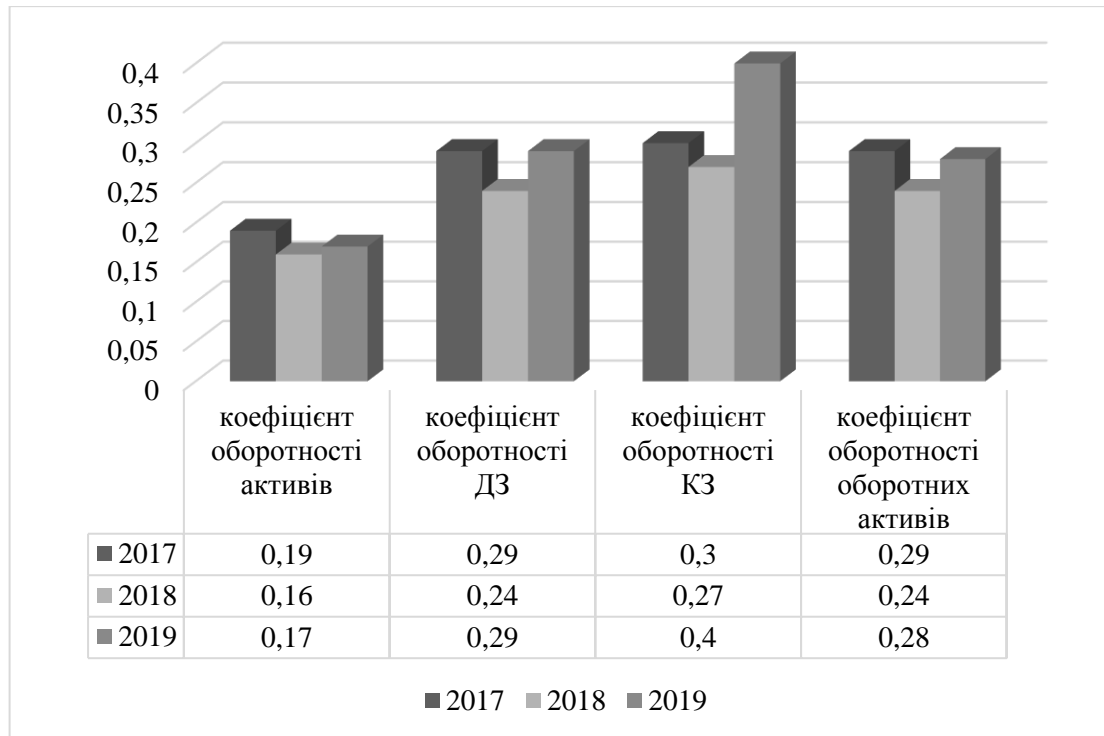

Рис. 2.8. Динаміка показників ділової активності ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Спад ділової активності, який виражається через зниження оборотності активів, власного капіталу, кредиторської та дебіторської заборгованості у 2018 р. негативно відбивається на загальному фінансовому стані підприємства, про що свідчать результати аналізу фінансового стану підприємства, що було проведено у п. 2.2 та 2.3 кваліфікаційної роботи.

2.5. Аналіз результативності та економічної доцільності функціонування підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість»

Результативність та економічна доцільність функціонування підприємства характеризується за допомогою відносних показників, таких як прибутковість і

рентабельність. Використовуючи наведені в табл. 2.12 формули, розрахуємо показники прибутковості та рентабельності для ТОВ «Інноваційна промисловість».

Таблиця 2.12

Формули розрахунку показників прибутковості та рентабельності підприємства

Показник	Формула розрахунку
Коефіцієнт рентабельності активів	(Чистий прибуток) / (середня величина валюти балансу)
Операційна рентабельність продажу	(Чистий прибуток) / (Виручка від реалізації продукції)
Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	(Прибуток від реалізації продукції (валовий)) / (Собівартість реалізованої продукції)

У табл. 2.13 представлено результати розрахунку показників прибутковості ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.13

Показники прибутковості ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,23	-0,29	-0,02	-24,92	93,42
Коефіцієнт операційної рентабельності продажу	-1,21	-1,79	-0,11	47,93	-93,85
Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	-0,21	-0,45	-0,32	114,28	-28,9

Коефіцієнт рентабельності активів показує скільки гривень прибутку припадає на одну гривню сукупного капіталу. Фактичні значення даного показника в 2017, 2018 та 2019 рр. становили -0,23; -0,29; -0,02 відповідно. Низькі від'ємні значення даного показника пояснюються тим, що ТОВ «Інноваційна промисловість» за весь період, що аналізується, має значні збитки та перевищення собівартості продукції (послуг) над виручкою від її реалізації..

Операційна рентабельність продажу показує частку чистого прибутку, яка припадає на одну гривню виручки від реалізації. Рівень показника за 2017, 2018 та 2019 рр. становив -1,21; -1,79; -0,11 відповідно.

Коефіцієнт рентабельності основної діяльності відображає розмір прибутку, який приносить одна гривня собівартості реалізованої продукції. Значення даного показника в 2017, 2018 та 2019 рр. становило -0,21; -0,45; -0,32.

Незначне зростання даних показників в 2019 р. у порівнянні з попередніми викликано зниженням рівня чистого збитку підприємства майже на 95% у порівнянні з 2018 р (чистий збиток у 2018 р. 7056,6 тис. грн., у 2019 р. 340,1 тис. грн.).

Графічно зміна показників прибутковості ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр. представлено на рис. 2.9

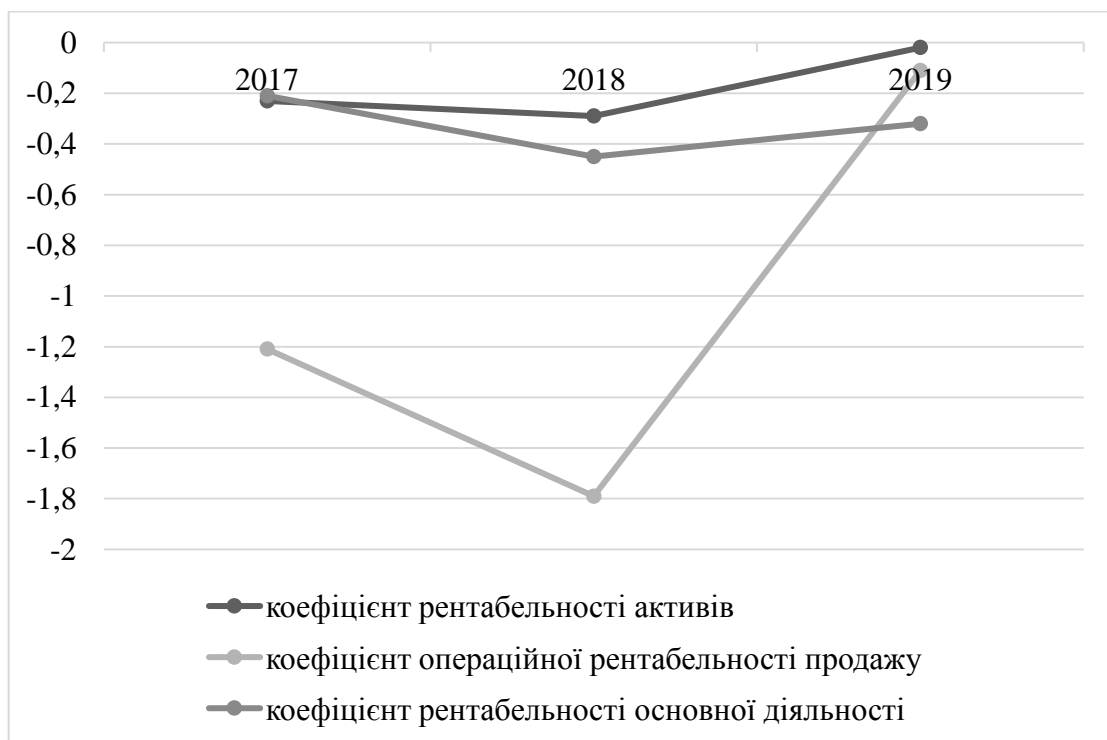

Рис. 2.9. Динаміка показників прибутковості ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Висновки до розділу 2

Метою виконання другого розділу кваліфікаційної роботи була оцінка фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість».

Базою дослідження кваліфікаційної роботи є товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «Інноваційна промисловість».

В результаті проведеного аналізу майнового стану підприємства зроблено такі висновки: збільшення питомої ваги основних засобів в валюті балансу в 2019 р. у порівнянні з 2017 р. може розглядатися як негативна тенденція, оскільки означає зниження ефективності використання основних засобів; скорочення долі дебіторської заборгованості в структурі активів з 67% у 2017 р. до 45% у 2019 р., з одного боку, є позитивним фактором, проте, з іншого боку, цей показник означає, що значна сума знаходиться поза обігом і не приносить доходу, тобто управління дебіторською заборгованістю здійснюється на не належному рівні; негативною тенденцією є значна доля непокритого збитку, яка за весь період, що аналізується, майже дорівнює сумі поточних зобов'язань підприємства.

Усе зазначене свідчать про зростання залежності ТОВ «Інноваційна промисловість» від кредиторів та зниження фінансової стійкості.

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства показала, що показники ліквідності ТОВ «Інноваційна промисловість» не відповідають нормативним та мають тенденцію до зниження. Це означає, що підприємство не в змозі задовольнити поточні зобов'язання за допомогою поточних активів, поточні зобов'язання не покриваються за рахунок найбільш ліквідних активів – грошових коштів та поточних фінансових інвестицій. Від'ємне значення величини чистих оборотних активів підприємства свідчить про відсутність необхідного для підтримки його фінансової стійкості капіталу, оскільки перевищення короткострокових зобов'язань над оборотними коштами означає, що підприємство не тільки не може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і не має резервів для розширення своєї діяльності.

Усе зазначене знижує довіру контрагентів та партнерів до підприємства, негативно впливає на вартість залучення позикових ресурсів – банківських та комерційних кредитів, веде до підвищення ризику вирішення проблем у судовому порядку.

Оцінка результативності та економічної доцільності функціонування ТОВ «Інноваціна промисловість» на основі показників прибутковості та рентабельності продемонструвала та підтвердила скрутне фінансове становище підприємства, оскільки всі розраховані коефіцієнти рентабельності (рентабельність активів, операційно рентабельність продаж, рентабельність основної діяльності) мають від’ємне значення. Такі результати обумовлені чистим збитком підприємства за весь період, що аналізувався.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ІННОВАЦІЙНА ПРОМИСЛОВІСТЬ»

3.1. Шляхи покращення фінансового стану підприємства на основі врахування результатів його поточної діяльності

На основі проведеного у кваліфікаційній роботі дослідження нами встановлено, що першочерговим етапом у його покращанні є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації – системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Фінансові зобов'язання підприємство може зменшити за рахунок таких дій:

- зменшення суми постійних витрат (зокрема витрат на утримання управлінського персоналу);
- зменшення рівня умовно-змінних витрат;
- продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями; відтермінування виплат дивідендів та відсотків.

Збільшити суму грошових активів можна за рахунок:

- рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу, примусового стягнення);
- прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту);

- оптимізація запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко-економічних розрахунків);

- скорочення розмірів страхових, гарантійних та сезонних запасів на період перебування підприємства у фінансовій кризі [16].

Також значною проблемою, що знижує стійкість фінансового стану та перешкоджає ефективному розвитку ТОВ «Інноваційна промисловість», є отримання прибутку у розмірах, що не забезпечують необхідний приріст фінансових ресурсів, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази підприємства та їх соціальної сфери.

Тому, враховуючи зазначене, слід констатувати, що інформація про фінансовий стан підприємства є надзвичайно важливою як для керівництва підприємства, так і для інвесторів.

Отже, проблема щодо інформаційного забезпечення підприємства заслуговує на значну увагу з метою підвищення ефективності функціонування підприємства. Достовірність даних про фінансовий стан підприємства є важливою умовою для прийняття правильних управлінських рішень.

Однією з причин кризового стану вітчизняних підприємств є неналежне виконання фінансовими службами покладених на них функцій, зокрема відсутність гнучкого фінансового планування та аналізу, управління ризиками та несвоєчасне виявлення фінансової нестабільності [16].

Таким чином, враховуючи проблеми ТОВ «Інноваційна промисловість» в умовах кризи фінансового стану, необхідності стабілізації фінансової стійкості підприємств в умовах фінансової нестабільності, варто вжити таких заходів:

- усунення зовнішніх факторів банкрутства; удосконалення поточного календаря фінансового документа, у якому докладно відображається грошовий обіг підприємства;

- регулювання рівня незавершеного виробництва; переведення низькооборотних активів до високооборотних;

– вживання локальних заходів з поліпшення фінансового стану; забезпечення фінансового становища підприємства в середньостроковій перспективі, яке виявляється в стабільному надходженні виручки від реалізації в достатньому рівні ліквідності активів, підвищенні рентабельності продукції, установлення призупинення штрафних санкцій за прострочену кредиторську заборгованість, забезпечення достатності фінансових ресурсів для покриття нових поточних зобов'язань; поступове погашення старих боргів, скорочення витрат до мінімально допустимого рівня, проведення енерго- і ресурсоощадних заходів;

– створення стабільної фінансової бази; забезпечення стійкого фінансового становища підприємств у довгостроковій перспективі, створення оптимальної структури балансу та фінансових результатів, фінансової системи підприємства до несприятливого зовнішнього впливу [17].

3.2. Планування заходів покращення фінансового стану підприємства на основі факторного аналізу результатів його діяльності

Основним показником, що характеризує результативність діяльності підприємства є його прибуток (збиток) за відповідний період.

Наявність чистого прибутку на підприємстві може створити можливості для нарощування обсягів не лише операційної (основної) діяльності, але й інвестиційної. Маючи власне гарантоване джерело фінансування хоча б частини необхідних коштів для реалізації певного проекту, керівництво підприємства може формувати свою генеральну стратегію, акцентуючи увагу на завоюванні нових сегментів ринку, тим самим розширюючи свої позиції і спеціалізацію загалом. Етапність формування чистого прибутку підприємства зображено на рис. 3.1.

Оскільки прибуток – це основний результативний показник діяльності підприємства, то важливо виявити його залежність від різноманітних факторів та оцінити їх вплив на прибуток.

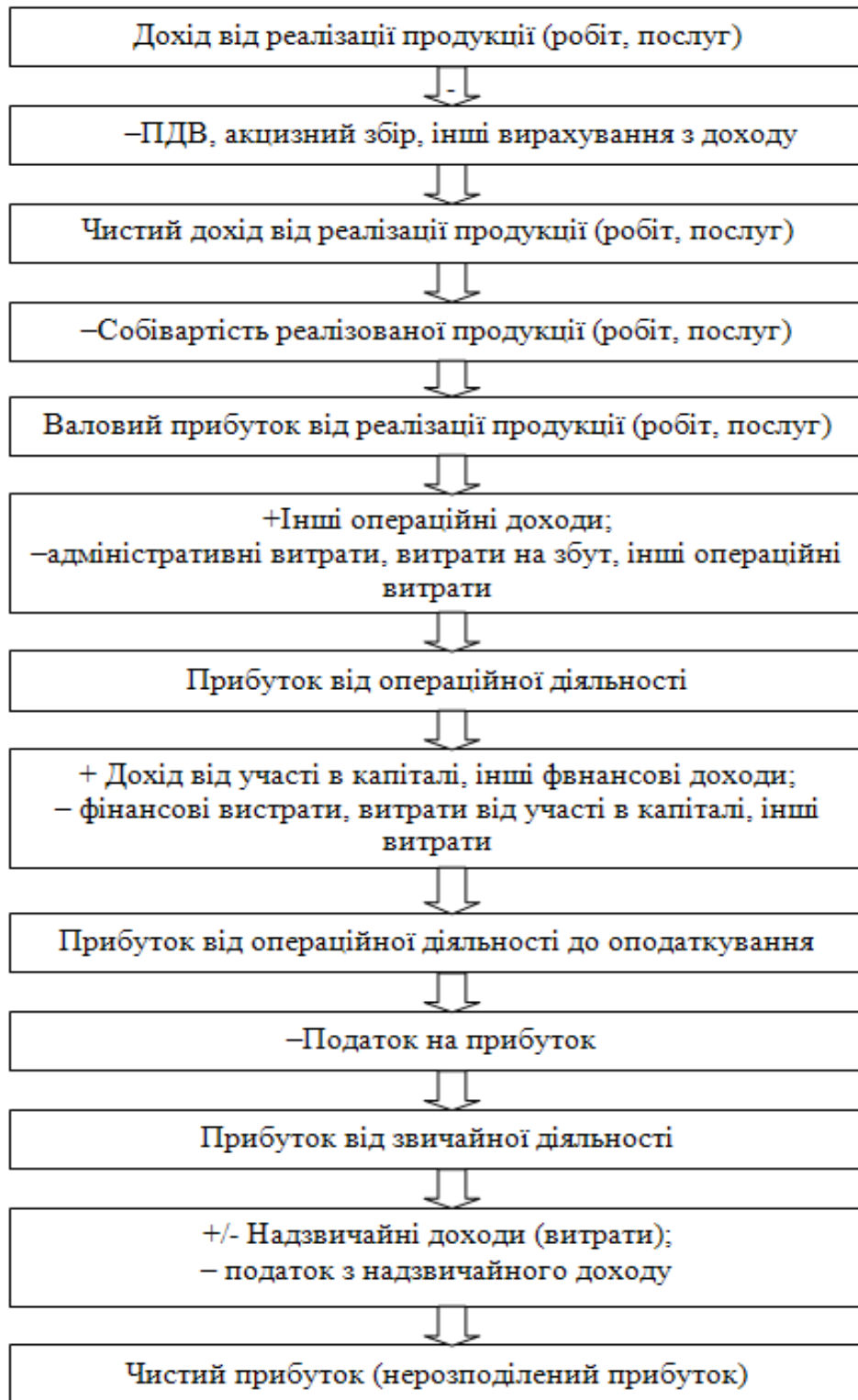

Рис. 3.1. Етапність формування чистого прибутку на підприємстві [35]

Отже треба провести факторний аналіз, та визначити які показники впливають на формування чистого прибутку підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість».

Факторний аналіз фінансового результату (прибутку/збитку) – це методика комплексного системного вивчення та виміру впливу факторів на величину результативного показника, а саме прибутку підприємства.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Таким чином, пошук резервів, які можуть бути використані для покращення фінансового стану підприємства, може проводитися шляхом ґрунтовної оцінки всіх складових його діяльності, та є одним з головних шляхів покращення його фінансового стану.

За допомогою Форми №2 «Звіт про фінансові результати» за 2017-2019 рр. проаналізуємо вплив факторів. Вихідні дані подано у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані для факторного аналізу чистого прибутку/збитку на 2018-2019 рр.

Найменування статті	Рік			Відхилення, тис. грн.	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4840	3942,9	3088,8	-897,1	-854,1
Інші операційні доходи	1435	246,9	176,9	-1188,1	-70
Інші доходи		277,3	9718,0	277,3	9440,7
Разом доходи	6275	4467,1	12983,7	-1807,9	8516,6
Собівартість реалізованої продукції (послуг)	6105	7224,8	4525,8	1119,8	-2699
Інші операційні витрати	374	199,3	1754,6	-174,7	1555,3
Адміністративні витрати	991			-991	0
Фінансові витрати	4560			-4560	0
Інші витрати	61	4094,3	7041,0	4033,3	2946,7
Разом витрати	12091	11518,4	13321,4	-572,6	1803
Фінансовий результат до оподаткування (збиток)	(5816)	(7051,3)	(337,7)	-1235,3	6713,6
Податок на прибуток	64	5,3	2,4	-58,7	-2,9
Чистий збиток	(5880)	(7056,6)	(340,1)	-1176,6	6716,5

Для визначення факторів, які мають найбільший вплив на зростання витрат підприємства, доцільно провести аналіз їх структури, результати якого представлено на рис. 3.2-3.4.

Рис. 3.2. Структура витрат ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2017 р.

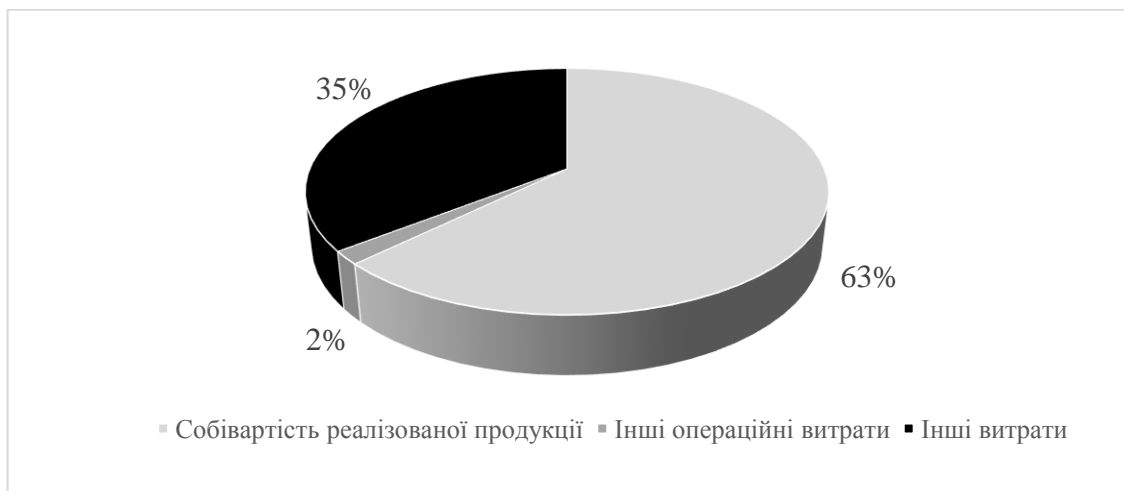

Рис. 3.3. Структура витрат ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2018 р.

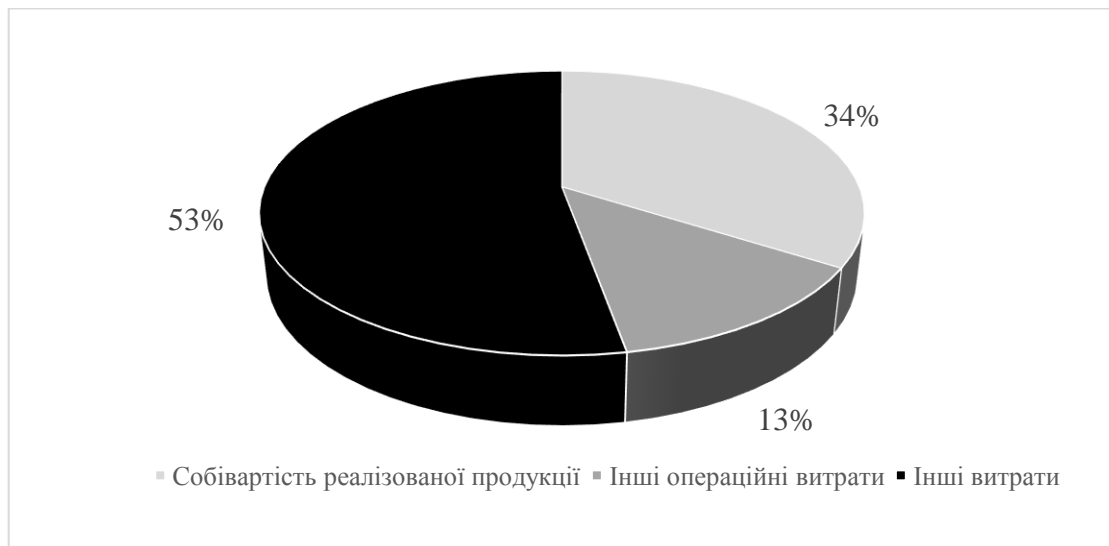

Рис. 3.4. Структура витрат ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2019 р.

Проаналізувавши дані табл. 3.1 та рис. 3.2-3.4, зробимо висновок, що основними показниками, які впливають на фінансовий результат підприємства є: чистий дохід від реалізації продукції, операційні та інші доходи, собівартість реалізованої продукції, фінансові та інші витрати, як такі, що мають найбільшу долю в структурі формування доходів та витрат ТОВ «Інноваційна промисловість».

Варто зазначити, що в структурі витрат підприємства за 2017-2019 рр. відбулись значні зміни:

– у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. доля собівартості в структурі витрат зросла з 50% до 63%;

– адміністративні та фінансові витрати, які у 2017 р. склали 3% та 8% відповідно, у 2018 та 2019 рр. взагалі відсутні;

– доля інших витрат значно збільшилась з 2017 до 2019 р. (1% у 2017 р. до 53% у 2019 р.). таке збільшення інших витрат можна пояснити тим, що адміністративні та фінансові витрати, які в 2017 р. було представлено як окремі елементи витрати, у 2018 та 2019 рр. включено до складу інших витрат.

Отже, вплив факторів на формування фінансового результату підприємства можна подати у такому вигляді:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} + \text{ОД} + \text{ІД} - \text{С} - \text{АВ} - \text{ФВ} - \text{ІОВ} - \text{ІВ} - \text{ПП} \quad (3.1)$$

де ЧП – чистий прибуток;
 ЧД – чистий дохід;
 ОД – операційний дохід;
 ІД – інші доходи;
 С – собівартість;
 АВ – адміністративні витрати;
 ФВ – фінансові витрати;
 ІОВ – інші операційні витрати;
 ІВ – інші витрати;
 ПП – податок на прибуток.

Як видно з формули 3.1, чистий прибуток (збиток) розраховується за допомогою моделі, яка має адитивний тип зв'язку між усіма факторами. Враховуючи зазначене, вплив факторів буде розраховуватись за допомогою балансового методу.

Результати розрахунку впливу факторів на фінансовий результат діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість» представлено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Вплив факторів на чистий прибуток ТОВ «Інноваційна промисловість»
 за 2018-2019 рр.

Фактор	Сума впливу, тис. грн.	
	2018 рік	2019 рік
Зміна чистого збитку, у т.ч. за рахунок:	-1176,6	6716,5
а) чистого доходу	-897,1	-854,1
б) операційного доходу	-1188,1	-70
в) інших доходів	277,3	9440,7
г) собівартості	-1119,8	2699
д) адміністративних витрат	174,7	-1555,3
е) фінансових витрат	991	0
є) інших операційних витрат	4560	0
ж) інших витрат	-4033,3	-2946,7
г) податку на прибуток	58,7	2,9

Проведені у табл. 3.2 розрахунки дозволяють визначити резерви можливого підвищення прибутку ТОВ «Інноваційна промисловість» у майбутніх періодах.

Резерв можливого підвищення прибутку ТОВ «Інноваційна промисловість» може скласти 4502 тис. грн. Проте доцільним є використання понижуючого коефіцієнту, який розраховано на основі порівняння використаного можливого резерву підвищення прибутку підприємства у 2017-2018 рр.

Згідно із даними табл. 3.1 та 3.2 ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2019 р. використало лише близько 85% можливих резервів збільшення прибутку.

Враховуючи зазначене, прогнозне значення чистого прибутку у плановому періоді складе 3486,6 тис. грн.

На рис. 3.5 графічно зображено зміну фінансового результату діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість» у 2017-2019 рр. та у плановому періоді.

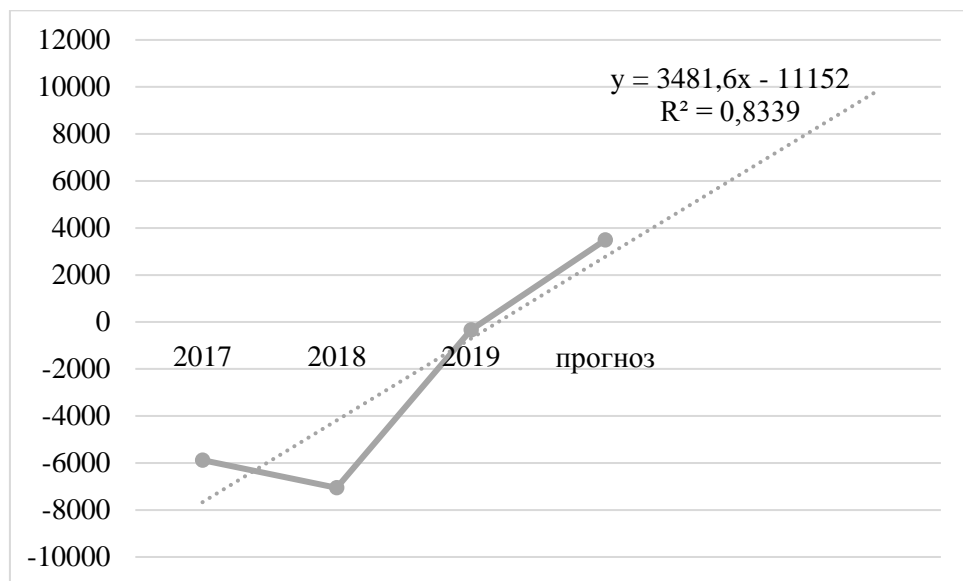

Рис. 3.5. Прогнозне значення фінансового результату діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість» на основі врахування його резервів

Як видно з рис. 3.5, достовірність прогнозу складає 83,39%, що трактується як висока достовірність.

3.3. Прогнозування впливу зміни структури капіталу підприємства на фінансовий результат діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість»

Стратегія покращення фінансового стану підприємства має відповідати вимогам антикризового управління фінансами підприємства і передбачати раціоналізацію обігу обігових засобів та оптимізацію структури джерел їх фінансування; забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів і високу ефективність їх використання; забезпечення необхідного рівня самофінансування свого виробничого розвитку за рахунок прибутку, оптимізації податкових платежів, забезпечення найефективніших умов і форм залучення позикових коштів відповідно до потреб підприємства [26].

Напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства, є:

- збалансування активів і пасивів шляхом забезпечення достатності власного капіталу, гнучкості структури капіталу;
- збалансування доходів і витрат через забезпечення достатнього рівня рентабельності, збільшення обсягу надання послуг;
- збалансування грошових потоків за рахунок забезпечення платоспроможності та самофінансування, зниження дебіторської заборгованості, забезпечення кредитоспроможності [21].

Враховуючи зазначене, доцільним є провести прогнозування зміни фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» на основі комплексної моделі визначення оптимальної структури капіталу підприємства, що досліджується.

Всі варіанти структури капіталу передбачають зміну питомої ваги власного і позикового капіталу в структурі капіталу.

Сума чистого прибутку підприємства – прогнозне значення фінансового результату діяльності ТОВ «Інноваційна промисловість», розраховане на основі врахування його резервів (рис. 3.5).

Вартість капіталу визначили на рівні минулого року та вона є незмінною. За даними Національного банку України [35] середня ставка відсотків за

кредитами першому кварталі 2020 року була в середньому 13% (12-14%), проте з кінця спостерігається тенденція до її зниження до рівня 10%.

Такі показники, як рентабельність власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості та ефект фінансового левериджу, що були обрані критеріями вибору оптимальної моделі структури капіталу підприємства, визначаються в залежності від зміни співвідношення власний капітал / позиковий капітал.

Зазначимо, що фінансовий леверидж (фінансовий важіль) використовують з метою обґрунтування варіантів структури капіталу (табл. 3.3), як методу планування ефективної структури капіталу підприємства.

Ефект фінансового левериджу розраховується за формулою (3.2):

$$E\Phi A = (1 - S) * (R_K - П_C) * \frac{П_K}{В_K} \quad (3.2)$$

де R_K – фінансова рентабельність,
 $П_C$ – процент за кредитні ресурси,
 $П_K$ – позичковий капітал,
 S – ставка податку на прибуток

Таблиця 3.3

Прогнозування впливу зміни структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» на фінансовий результат його діяльності

№	Показник та алгоритм розрахунку	Варіанти структури капіталу			
		1 (100/0)	2 (80/20)	3 (50/50)	4 (20/80)
	1	2	3	4	5
1	Сума функціонуючого капіталу у прогностному періоді	12575	12575	12575	12575
2	Сума власного капіталу	12575	10000	6288	2575
3	Сума залученого капіталу	-	2575	6287	10000
4	Сума прибутку	3486,6	3486,6	3486,6	3486,6
5	Рівень відсотків за кредит	0,13	0,13	0,13	0,13
6	Сума відсотків за кредит (р.3*р.5)	-	334,75	817,31	1300

Продовження табл. 3.3

	1	2	3	4	5
7	Сума прибутку за вирахуванням суми відсотків за кредит (р.4-р.6)	3486,6	3151,85	2669,29	2186,6
8	Рівень податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18
9	Сума податку на прибуток (р.7*р.8)	627,6	567,33	480,47	390,35
10	Сума прибутку за вирахуванням податку (р.7-р.9)	2859	2584,52	2188,82	1796,25
11	Рентабельність власного капіталу (р.10 / р.2)	0,227	0,258	0,348	0,697
12	Ефект фінансового левєриджу	0	0,027	0,179	1,8
13	Коефіцієнт фінансової стійкості (р.2 / р.3)	-	3,88	1	0,26

Використання залучених коштів підвищує рентабельність власного капіталу, але не повинно погіршувати фінансову стійкість і платоспроможність підприємства. Таким чином, розрахунки показують, що при залученні коштів рентабельність власного капіталу підвищується на 3,1% (за умови наявності 20% залученого капіталу), на 12,1% (за умови наявності 50% залученого капіталу) та на 47,0% (за умови наявності 80% залученого капіталу).

Проте, розрахунковий коефіцієнт фінансової стійкості дорівнює 1, лише за умови залучення 50% коштів, що не порушує стійкість фінансового стану підприємства.

Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності здійснюється відповідно до значень показника ефекту фінансового левєриджу. Даний коефіцієнт повинен збільшуватися.

На підприємстві, перш ніж розпочати вирішувати проблему оптимізації структури капіталу, потрібно зробити вибір – який із критеріїв буде основним. Однак такий вибір може призвести до ситуації, коли структура капіталу найбільш оптимальна з позиції одного підходу буде абсолютно не раціональною з боку іншого підходу (рис. 3.6).

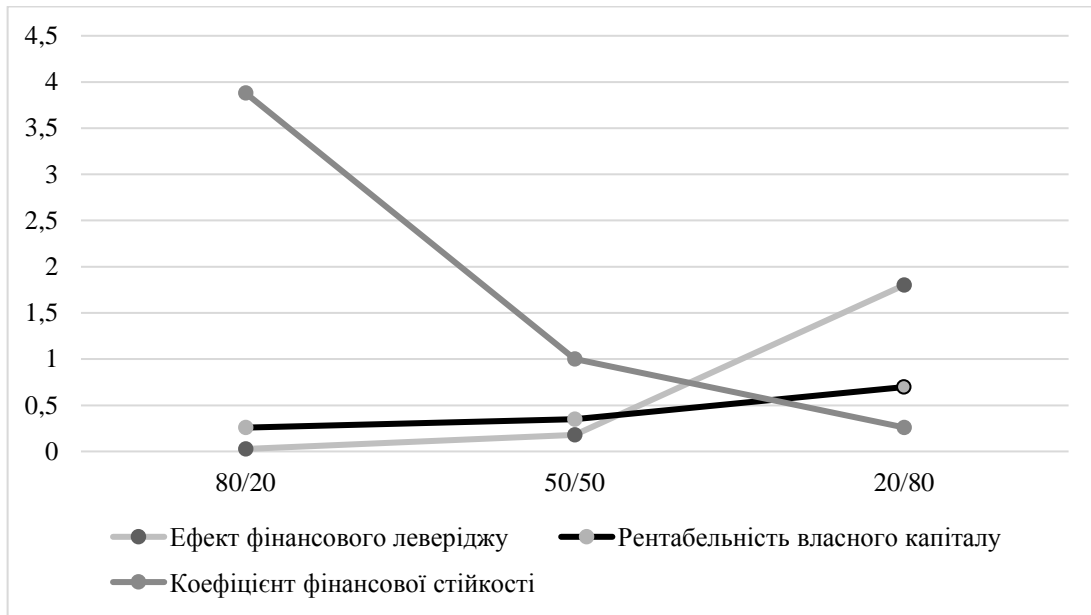

Рис. 3.6. Вплив зміни частки позикового капіталу на розраховані показники

Як видно з рис. 3.6, коефіцієнт фінансової стійкості є оберненим до рентабельності власного капіталу та фінансового левериджу: із збільшенням долі залученого капіталу фінансова стійкість підприємства має тенденцію до зниження, тоді як рентабельність власного капіталу – збільшується.

Таким чином, враховуючи проведені розрахунки прогнозування впливу зміни структури капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» на фінансовий результат його діяльності, а також фактичні дані балансу підприємства на кінець поточного періоду, вважаємо, що оптимальною структурою капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» є 50% власного капіталу та 50% залученого. Така структура капіталу дозволяє забезпечити рентабельність власного капіталу на рівні 34,8% при дотриманні нормативного значення коефіцієнта фінансової стійкості, який дорівнює 1.

Висновки до розділу 3

Планування заходів покращення фінансового стану підприємства є важливим аспектом його майбутньої ефективної діяльності.

В даній роботі для підвищення ефективності функціонування ТОВ «Інноваційна промисловість» здійснено факторний аналіз прибутку як інструмент встановлення резерву можливого його підвищення. Проведені розрахунки встановили, що можливий резерв підвищення прибутку підприємства у плановому періоді може скласти 4502 тис. грн. Для визначення планового значення прибутку використано понижуючий коефіцієнт (з урахуванням фактично використано резерву у 2017-2018 рр.), який становить 85%. Враховуючи зазначене, прогнозне значення чистого прибутку у плановому періоді складе 3486,6 тис. грн.

На основі проведеного у кваліфікаційній роботі дослідження нами встановлено, що першочерговим етапом у покращанні фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Враховуючи зазначене, на основі визначеного планового значення чистого прибутку було проведено прогнозування зміни фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» на основі комплексної моделі визначення оптимальної структури капіталу підприємства. Визначено, що оптимальною структурою капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» є 50% власного капіталу та 50% залученого. Така структура капіталу дозволяє забезпечити рентабельність власного капіталу на рівні 34,8% при дотриманні нормативного значення коефіцієнта фінансової стійкості, який дорівнює 1.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки.

З кожним роком зростає роль своєчасного і якісного фінансового аналізу, через те, що, тільки маючи реальні дані про результати фінансово-господарської діяльності, можна реально оцінити ситуацію на підприємстві і прийняти найбільш правильне рішення щодо її покращення (оздоровлення).

Основною метою оцінки фінансового стану підприємства нами визначено пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Доведено, що фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства.

Визначено, що формування єдиної системи методичних підходів щодо оцінки фінансового стану підприємства та розробка детального алгоритму їх застосування сприятиме, по-перше, об'єктивному визначенню статичної і потенційної можливості розвитку фінансово-господарської діяльності підприємств та їх забезпеченню фінансовими ресурсами; по-друге, підвищенню якості прийняття управлінських рішень, що, в підсумку, забезпечуватиме збільшення фінансових результатів та досягнення тактичних та стратегічних цілей функціонування підприємств різних галузей економіки.

Встановлено, що сьогодні існує безліч методичних підходів щодо оцінки фінансового стану: методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів); евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок; економіко-математичні методи.

Проте, слід зазначити, що найбільш вживаним у практиці господарювання вітчизняних підприємств є аналіз фінансових коефіцієнтів, який проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності.

В результаті проведеного аналізу майнового стану підприємства встановлено, що зростає залежність ТОВ «Інноваційна промисловість» від кредиторів та зниження фінансової стійкості.

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства показала, що показники ліквідності ТОВ «Інноваційна промисловість» не відповідають нормативним та мають тенденцію до зниження. Це означає, що підприємство не в змозі задовольнити поточні зобов'язання за допомогою поточних активів, поточні зобов'язання не покриваються за рахунок найбільш ліквідних активів – грошових коштів та поточних фінансових інвестицій. Від'ємне значення величини чистих оборотних активів підприємства свідчить про відсутність необхідного для підтримки його фінансової стійкості капіталу, оскільки перевищення короткострокових зобов'язань над оборотними коштами означає, що підприємство не тільки не може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і не має резервів для розширення своєї діяльності.

Тому, враховуючи отримані незадовільні результати фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість», для підвищення ефективності його функціонування нами здійснено факторний аналіз прибутку як інструмент встановлення резерву можливого його підвищення, в результаті якого визначено, що прогнозне значення чистого прибутку у плановому періоді складе 3486,6 тис. грн.

Встановлено, що першочерговим етапом у покращанні фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Враховуючи зазначене, на основі визначеного планового значення чистого прибутку було проведено прогнозування зміни фінансового стану ТОВ

«Інноваційна промисловість» на основі комплексної моделі визначення оптимальної структури капіталу підприємства. Визначено, що оптимальною структурою капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» є 50% власного капіталу та 50% залученого. Така структура капіталу дозволяє забезпечити рентабельність власного капіталу на рівні 34,8% при дотриманні нормативного значення коефіцієнта фінансової стійкості, який дорівнює 1.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агапова, А.В. Сутність поняття «фінансового стану підприємства» / А.В. Агапова //Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – 2013. –№6 (22)– С.1-8.
2. Скалюк Р. Концепції фінансового результату діяльності промислового підприємства: міжнародна практика та вітчизняні реалії [Електронний ресурс] / Р. Скалюк. - Режим доступу :http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2010_3/world_economy_and_intemational/003.pdf.
3. Лазарева А. С. Особливості аналізу фінансових результатів на підприємстві / А. С. Лазарева // Управління розвитком. - 2013. - № 4(144). - С. 175-178.
4. Кочкодан В. Б. Комплексна оцінка характеристик підприємства / В. Б. Кочкодан, І. С. Благун, І. Т. Зварич // Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць. - Івано-Франківськ: Плай, 2008. - № 1 (11). - С. 3-17.
5. Яріш П. М. Методи проведення аналізу фінансових результаті діяльності організацій / П. М. Яріш, Ю. В. Касьянова // Управління розвитком. - 2013. - № 4(144). - С. 159-162.
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика / О.Я. Базилінська – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
7. Фісун Л. В. Методика визначення фінансових результатів на підприємстві [Електронний ресурс] / Л. В. Фісун. - Режим доступу : <http://dspace.hneu.edu.ua/jspui/bitstream>.
8. Лісничка Т. В. Удосконалення методики аналізу фінансових результатів / Т. В. Лісничка // Управління розвитком. - 2013. - № 4(144). - С. 122-124.
9. Білик, М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посібник / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
10. Верланов, О. Ю. Оцінка фінансового стану підприємств: питання методології та методики: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.08 [Електронний

ресурс] / О. Ю. Верланов : – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2008/08voypmm.zip>.

11. Котляр, М. Л. Методи та прийоми аналізу фінансового стану підприємства / М. Л. Котляр // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 5. – С. 57-61.

12. Городня, Т.А. Аналіз фінансового стану та вдосконалення контролю за фінансовими показниками підприємства / Т.А. Городня, С.В. Кобзева // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип.2.1. – С.183-187.

13. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства.: Навч. пос. – К.: Знання, 2004. 654 с.

14. Серединська В.М. Теорія економічного аналізу: підручник. / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 320 с.

15. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства : навчальний посібник / Л. А. Швайка. - 4 – те видання, стереотипне. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – С. 268.

16. Кривошей, В. Оцінка основних показників фінансового стану підприємства / В. Кривошей // Економічний аналіз. – 2008. – Випуск 2. – С. 236-239.

17. Скалюк Р. В. Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / Р. В. Скалюк. — Хмельницький, 2012. — 20 с.

18. Білик, Т. О. Економічна сутність прибутку в умовах трансформації економіки / Т. О. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 11.

19. Піскунов О.Г. Еволюція підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / О.Г. Піскунов, Н.Г. Мтеленко, Т.П. Лободзинська // Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ» – 2009. – № 6. – С. 80-88.

20. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 111–117.
21. Куцик В. І. Удосконалення управління прибутком на підприємстві / В. І. Куцик, О. В. Бовсунська [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/torg/2009_10/04.pdf
22. Грицюк Н.А. Методичні підходи до обґрунтування індикаторів оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / Н.А. Грицюк // Проблеми науки. – 2008. – №6. – С. 31-35.
23. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В.П. Москаленко, О. Л. Пластун // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №6. – С.180-191.
24. Шандова Н.В. Оцінка загальної стійкості розвитку промислового підприємства / Шандова Н.В. // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №9. – С. 169–173
25. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
26. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. / А.М. Штангрет, О.І. Копилук – К.: Знання. – 2007. – 335 с.
27. Денисенко Л.О. Шляхи поліпшення процесу формування прибутку на підприємстві / Л.О. Денисенко, Н.В. Сусик. // Вісник НБУ. – 2013. – № 7. – С. 5-7.
28. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 1999. — 132 с.
29. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства / О. М. бандурка, М.Я Коробов – К., 1998. – 312 с.
30. Павлюк К.В. Прогнозування показників балансу фінансових ресурсів / К. В. Павлюк // ЛІСИ України. – 2013. – №4. – С. 60-70.

31. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций – К.: Издательский дом “Максимум”, 2001. – 600 с.

32. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник / Ю.С. Цал-Цалко. – 2-е вид., перероб. і доп. - Київ: ЦУЛ. – 2002 р. – 360 с.

33. Соляник Л. Г. Економічний аналіз : навч. посібник / Л. Г. Соляник. – Дніпропетровськ : Національна гірничча академія України, 2007. – 199 с.

34. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / В.І. Отенко // Бізнес Інформ. – 2013. – №5. – С. 231–237.

35. Статистичні дані міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/banks/nbu/rates/>

Баланс ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 рр.

Показники	Рік		
	2017	2018	2019
Актив			
1. Необоротні активи			
Основні засоби	7861	7069	6409,6
Первісна вартість	11540	11540	11540,3
Знос	3679	4471	5130,7
Усього за розділом 1	7861	7069	6709,6
2. Оборотні активи			
Запаси	307	316,3	419,7
Виробничі запаси	115	193,2	193,2
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	17030	14950,8	3213,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами		11,3	46,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	244	305,7	2482
Гроші та їх еквіваленти	7	22,2	2,9
Усього за розділом 2	17588	15606,3	6164,9
Баланс	25449	22675,4	12574,5
Пасив			
1. Власний капітал			
Зареєстрований(пайовий) капітал	52	52	52
Нерозподілений прибуток(збиток)	-29092	-29320,7	-29658,4
Усього за розділом 1	-29040	-29268,7	-29606,4
2. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	28500		
Усього за розділом 2	28500		
3. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків		28500	28500
Поточна довгострокова заборгованість за:			
- товари, роботи, послуги	15790	10589,9	3097,6
- розрахунками з бюджетом	519	465,2	127
- розрахунками зі страхування	264	298,4	25,3
- розрахунками з оплати праці	581	614,2	129,6
Інші поточні зобов'язання	7363	10004,4	8829,4
Усього за розділом 3	25989	51944,1	42180,9
Баланс	25449	22675,4	12574,5

Звіт про фінансові результати ТОВ «Інноваційна промисловість»
за 2017-2019 рр.

Показники	Рік		
	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4840	3942,9	3088,8
Собівартість реалізованої продукції	6105	7224,8	4525,8
1. Валовий (збиток)	1265	3281,9	1437
Інші операційні доходи	1435	246,9	176,9
Адміністративні витрати	991	0	0
Витрати на збут			
Інші операційні витрати	374	199,3	1754,6
2. Фінансові результати від операційної діяльності (збиток)	1195	3242,3	3014,7
Дохід від участі в капіталі			
Інші фінансові доходи			
Інші доходи	0	277,3	9718
Фінансові витрати	4560	0	0
Втрати від участі в капіталі			
Інші витрати	61	4094,3	7041
3. Фінансові результати від звич. діяльності до оподаткування (збиток)	2295	5816	7051,3
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	64	5,3
4. Чистий фінансовий результат (збиток)	2355	5880	7056,6

Ректору НТУ «Дніпровська
політехніка»
акад. НАН України
проф. Півняку Г.Г.

ЛИСТ-ЗАМОВЛЕННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас доручити студенту групи 072-16-1 Фінансово-економічного факультету спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Водоп'янову Володимирі Сергійовичу виконати кваліфікаційну роботу бакалавра на тему: «Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)».

Тема роботи є актуальною для нашого підприємства, тому що завдання, викладені в роботі, надають детальний аналіз фінансового стану підприємства та перспективи його покращення в майбутніх періодах.

Директор

Бублик В.А.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студента
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
фінансово-економічного факультету
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему «Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану
підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)»
Водоп'янова Володимира Сергійовича

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню теоретико-методичних основ підвищення ефективності функціонування підприємства на основі аналізу його фінансового стану.

У роботі проаналізовано теоретико-методичні основи прогнозування та аналізу фінансового стану підприємств, проведений аналіз динаміки та структури показників фінансового стану ТОВ «Інноваційна промисловість» за 2017-2019 роки.

Проведена оцінка джерел формування та напрямів використання прибутку підприємства. Зроблені висновки щодо результативності та економічної доцільності функціонування підприємства. Здійснено планування заходів покращення фінансового стану підприємства.

Варто зазначити, що методичні підходи розрахунку прогнозних показників на основі факторного аналізу результатів діяльності підприємства, обґрунтовані у роботі, є ефективним інструментом планування.

Отримані в кваліфікаційній роботі результати носять реальний характер і можуть бути використані ТОВ «Інноваційна промисловість» з метою підвищення ефективності функціонування підприємства.

Слід зазначити, що кваліфікаційна робота виконана в повному обсязі, зміст відповідає тематиці роботи, тому заслуговує оцінки «відмінно».

Директор

Бублик В.А.

ВІДЗИВ
на кваліфікаційну роботу студента групи 072-16-1 **ВОДОП'ЯНОВА**
ВОЛОДИМИРА СЕРГІЙОВИЧА

«Планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Інноваційна промисловість»)
представленої для присвоєння ступеня бакалавр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. **Мета кваліфікаційної роботи** - дослідження фінансового стану підприємства ТОВ «Інноваційна промисловість» та планування заходів, спрямованих на його покращення.
  2. **Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що велике значення при проведенні фінансового аналізу має вибір методів та методик оцінки фінансового стану підприємства, оскільки від якості аналізу та діагностики економічного стану підприємства, визначення стратегії розвитку залежить подальше функціонування організації.
  3. **Зв'язок теми роботи з об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».** Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа і страхування»
  4. **Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.
  5. **Автором досліджено** методичні підходи щодо аналізу фінансового стану підприємства та визначення шляхів його покращення.
  6. **Робота з керівником.** Студент Водоп'янов В.С. своєчасно виконував кваліфікаційну роботу у відповідності із встановленим графіком.
  7. **Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Під час виконання кваліфікаційної роботи студент потребував деяких додаткових роз'яснень щодо алгоритмів роботи над дослідженням.
  8. **Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи, є логічно структурованою.
  9. **Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності зі стандартами ЄСКД.
  10. **Робота Водоп'янова В.С. виконана на замовлення підприємства та отримала позитивну оцінку його керівництва.**
- Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Водоп'янова В.С. рекомендується до захисту з оцінкою 74 бали.**

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи
к.т.н., доц.

О.В. Крилова

*Водоп'янов В.С., ст. гр.072-16-1
Науковий керівник:
к.т.н., доц. каф. ЕАіФ Крилова О.В.
(Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»,
м. Дніпро, Україна)*

ПРОГНОЗУВАННЯ ВПЛИВУ ЗМІНИ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

Стратегія покращення фінансового стану підприємства має відповідати вимогам антикризового управління фінансами підприємства і передбачати раціоналізацію обігу обігових засобів та оптимізацію структури джерел їх фінансування; забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів і високу ефективність їх використання; забезпечення необхідного рівня самофінансування свого виробничого розвитку за рахунок прибутку, оптимізації податкових платежів, забезпечення найефективніших умов і форм залучення позикових коштів відповідно до потреб підприємства [1].

Напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства, є [2, 3]:

- збалансування активів і пасивів шляхом забезпечення достатності власного капіталу, гнучкості структури капіталу;
- збалансування доходів і витрат через забезпечення достатнього рівня рентабельності, збільшення обсягу надання послуг;
- збалансування грошових потоків за рахунок забезпечення платоспроможності та самофінансування, зниження дебіторської заборгованості, забезпечення кредитоспроможності.

Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності здійснюється відповідно до значень показника ефекту фінансового левериджу.

В результаті проведеного дослідження встановлено, що на підприємстві, перш ніж розпочати вирішувати проблему оптимізації структури капіталу, потрібно зробити вибір – який із критеріїв буде основним. Однак такий вибір

може призвести до ситуації, коли структура капіталу найбільш оптимальна з позиції одного підходу буде абсолютно не раціональною з боку іншого підходу.

Зазначимо, що використання залучених коштів підвищує рентабельність власного капіталу, але, водночас, не повинно погіршувати фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

Проведені нами розрахунки показують, що при залученні коштів рентабельність власного капіталу досліджуваного підприємства підвищується на 1,7% (за умови наявності 20% залученого капіталу), на 6,3% (за умови наявності 50% залученого капіталу) та на 24,6% (за умови наявності 80% залученого капіталу).

Проте, розрахунковий коефіцієнт фінансової стійкості дорівнює 1, лише за умови залучення 50% коштів, що не порушує стійкість фінансового стану підприємства.

Проведене дослідження дозволило також встановити, що коефіцієнт фінансової стійкості є оберненим до рентабельності власного капіталу та фінансового левериджу: із збільшенням долі залученого капіталу фінансова стійкість підприємства має тенденцію до зниження, тоді як рентабельність власного капіталу – збільшується.

Враховуючи проведені розрахунки прогнозування впливу зміни структури капіталу підприємства на фінансовий результат його діяльності, а також фактичні дані балансу підприємства на кінець поточного періоду, вважаємо, що оптимальною структурою капіталу ТОВ «Інноваційна промисловість» є 50% власного капіталу та 50% залученого. Така структура капіталу дозволяє забезпечити рентабельність власного капіталу на рівні 29% при дотриманні нормативного значення коефіцієнта фінансової стійкості, який дорівнює 1.

Список літератури:

1. Куцик В. І. Удосконалення управління прибутком на підприємстві / В. І. Куцик, О. В. Бовсунська [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/torg/2009_10/04.pdf
2. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. / А.М. Штангрет, О.І. Копилук – К.: Знання. – 2007. – 335 с.
3. Денисенко Л.О. Шляхи поліпшення процесу формування прибутку на підприємстві / Л.О. Денисенко, Н.В. Сусик. // Вісник НБУ. – 2013. – № 7. – С. 5-7.